

2005eko APIRILA

16. Zenbakia

MAKILARI

GABIRIAKO ALDIZKARIA

● Inkesta.....	3
● Elkarrizketa: Goierriko txakolina	5
● Erreportajea:2004. Urteko eguraldiari buruzko hainbat datu.....	8
● Bitxikeriak	10
● Erreportajea: Gabiriako errezil sagar lehiaketa	11
● Aimar Maizi elkarrizketa	13
● Gabiria eta Cabiria	17
● Berri Laburrak	19
● Erreportajea: Erleak	23
● Geroratzea	24
● Gazteria	26
● Udalak: udaleko berriak	27
● Udalak: jubilatu eguna	31
● Udalak: aita J. Alustizaren liburu aurkezpen ekitaldia.....	32
● Udalak: haurtzaindegia	34
● Udalak: kz gunea	35
● Profesio Txokoa: Fundiciones Gabiria S.L.	36
● Euskararen Txokoa	37
● Erreportajea: Osteoporosia. Nola egin aurre?	39
● Liburuaren Aipamena: Kolosalak izango da?	41
● Sukalde Txokoa	42
● Goruntz dantza taldea.....	43
● Eskola: 2004-05 Ikasturteko ekintzak	42
● Denborapasak.....	50

MAKILARI RAKO INKESTA

Gu futbol zaleak gara, baina bada jendea, telebistan futbol gehiegi ematen dela uste duena ere. Galdera batzuk egitea bururatu zaigu Makilari aldizkarirako. Ea zer dioten gabiriar hauek.

- 1.- Gustatzen al zaizu futbola? Jarraitzen al duzu?
- 2.- Telebistan futbol gehiegi ematen dutela uste al duzu? Zer jarriko zenuke telebistan futbolaren ordez?
- 3.- Zer iruditzen zaizu futbol jokalarien soldata?
- 4.- Joango al zinateke Europara zure taldearen partida bat ikustera?
- 5.- Zein futbolari duzu gogokoen? Esan zergatia.

Jon Murua
19 urte

- 1.- Bai, gustatzen zait. Ahal dudan guzietan jarraitzen dut. Bai kopa, bai liga...
- 2.- Ez dut uste gehiegi ematen dutenik. Kanpoko ligak ikustea ere gustatuko litzaidake. Futbol zalea ez denarentzat gehiegi ematen dute.
- 3.- Soldata handiegiak direla uste dut. Lan garrantzitsuagoak badaude soldata bajuagoarekin.
- 4.- Bai, noski. Errealala edozein lekutara jarraituko nuke.
- 5.- Kovacevic. Aurrelari peto-petoa delako.

Andoni Larrañaga
14 urte

- 1.- Bai, gustatzen zait. Errealaren partidak behintzat segitzen ditut.
- 2.- Ez, ez dute futbol gehiegi ematen telebistan.
- 3.- Asko kobratzen dutela iruditzen zait.
- 4.- Ez, ez nintzateke joango. Bidaia oso luzea da.
- 5.- Nihat asko gustatzen zait, oso jokalari azkarra da.

Gema Jauregi
58 urte

- 1.- Ez zait gustatzen eta ez dut jarraitzen.
- 2.- Bai nire ustez gehiegi. Pelikula gehiago jarriko nituzke.
- 3.- Gehiegizkoa iruditzen zait egiten dutenerako.
- 4.- Ez nintzateke joango Europara.
- 5.- Ez dut jokalari gustokorik.

Arantxa Bidegain
44 urte

- 1.- Bai, gustatzen zait. Errealzalea naiz eta igandero jarraitzen dut.
- 2.- Bai, batean edo bestean beti ageri da futbola. Bertso saio gehiago jarriko nituzke ETB -n behintzat.
- 3.- Gehiegikeria bat da.
- 4.- Ez naiz hain futbol zalea Europan zehar partida bat ikustera joateko.
- 5.- De Paula, zein bestela! Minutu oso gutxirekin , gol asko sartzen dituelako.

1.-Bai, gustatzen zait eta jarraitzen dut

2.-Ez dut uste gehiegi ematen dutenik, nik igande arratsaldetan bakarrik ikusten dut.

3.-Niretzako modukoa.

4.-"Ezta pautare". Bilbainoi bezela pasatzeko ? Hautzaino jun, hotza pasau ta gero gañea partidue ikusibe etxea, je je !!

5.-De Pedro, fenomenoa dalako.

Iñaki Oiarbide 46 urte

Iñigo Igartzabal eta Mikel Asurabarrena

GOIERRIKO TXAKOLINA

Olaberrin aurkitu dugu Orbeldiko Urkiztegi baserrian jaiotako mutila: Iñaki Urkiztegikoa. Irizarren autobusgintzan aritzeaz gain, emaztearen jaiotetxean, Bengoetxe baserriko lurretan, mahastiak jarri eta haien zukua lehen aldiz aurten eginda.

Elurrez zuri daude mahastiak; birigarro, zozo eta txori saila mahats landareen tarteko xomorroen kontura gizendu nahian.

Bengoetxe baseria

Nola egin zenuten landaketa?

Aurrena eskabadoraz. Atzeko hortzekin metro erdi inguru lurra harrotu, gero traktorez xehatu eta landatzeko aitzurra, zuloa egin eta landarea sustraiak estali arte sartu. Ondoren, eguraldiaren arabera, ureztatu edo ez. Lehenengo urtean bi metrora luzatzen dira eta urtero hirurogei zentimetro ingurutik gorakoa inausi egin behar zaie.

Nondik ekarritako landareak dira?

Frantziatik(Pou) landare mintegi batetik ekarri genituen. Bi milioi mahats landare zeuzkan ni joan nintzanean. Guk hamar mila inguru ditugu. Hondarribi Zuria, ale handiagokoa, hiru mila landare; Hondarribi Txiki, sei mila eta zazpiehun landare eta Grand Mantse, bizkaitarrek erabiltzen dutena, bereziki, bostehun. Klase hau, luku

luzeagokoa eta alea bakanago daukalako, usteltzen zailagoa da besteak baino, hajiek, alea txikiagoa eta ugariago baitute.

Zergatik klase desberdinak?

Bakoitzak bere ezaugarriak dauzka: batek usain sarkorragoa, besteak zaporea... denen artean beharrezko ezaugarriak eransten dizkiote txakolinari.

Landareak gaitzak harrapa ditzake, zer erabiltzen duzue zaintzeko?

Guk ez diogu ezer botatzen. Gorrina eta horiek, tomateari bezala, kobrea eta kito.

Noiz inausten dira mahats landareak?

Hotzik handienak pasatakoan, martxoan edo garai

modutsu horretan. Inaustean egindako zauriak eguraldi goxoagoarekin izerdia mugitzen hasitakoan, errazago sendatzen dira, horregatik egin behar da lan hori neguaren beltzena pasa eta udaberria hasi bitartean, puja mugitu aurretik.

Zer sujezio dauka lanbide honek?

Behiek eta abereek baino arinagoa baina, hala ere, inaustea dela, hostatu ondoren "aldakaitzak" edo landareari indarra kendu besterik egiten ez dioten adaxkak kendu, beheraka ateratzen diren adarrak moztu... asko traktorearekin egiten zaio, alboak eta goikoa, esaterako. Gero tarteko adarrak, guraizez.

Jendea beharko du ala?

Bai, familia osoa: nik traktoreko lana, Rosa Marik guraizeak, seme alabek(Eneko, Jon eta Maialen) ere bai, aittona alanbreetan geratutako adarrak libratu eta jasotzen... amonak ere zerbait egingo du ala? Bai hark, merienda edo afaria edo prestatu. Denontzako lana. Gainera, gero, adarrak hazi ahala alanbreetan sartu eta tente jarri behar dute; lotu ordez tartean pasata. Haize pixka bat egiten badu, berrian, atera egiten ditu eta egundoko lana da berriro ondo jartzea.

Noiz biltzen da mahatsa?

Irailaren azken aldera edo urriaren aurrenetan, beranduenera. Eguraldiaren arabera.

Bestalde, garraztasuna 9 gradu inguruan eta azukrea 11n edo, behar du mahatsak biltzeko.

Nola dakizue mahatsa ondo helduta dagoela, biltzeko moduan?

Garaia iritsitakoan pitxer bana hartu eta saileko puntu desberdinatik aleak biltzen dira eta analizatu, refraktometroarekin. Horrela jakiten da, gutxi gora behera, zenbat helduta dagoen. Gertu dagoela ikusten bada, aleak hartu, zapi batean estutu, zukua atera ontziatarra eta enologoari eraman, azter dezan, ea zenbat alkohol daukan, garraztasuna...

Nola biltzen duzue?

Eskuz etxekoon artean, guraizez lukua moztu eta baldera bota. Koinatak eta... familiarteko denak hemen ibiltzen gara egun horietan. Guk dolarerik ez daukagunez, Etxe Zuri sagardotegikoan egiten dugu eta bat hara mahatsa eramatzen behar du. Hala ere, kanpoko bi pertsona bakarrik behar izan ditugu, laguntzeko.

Bi asteburutan egin genuen zukua. Eta gero sagardotegitik plastikozko mila litroko ontzieta etxera ekarri eta upeletan sartu, irakitan has zedin.

Ezer botatzen al zaio kontserbatzeko edo...

Ezer ez. Enologoak gomendatu zigun legamia botatzeko errazago irakiteko eta, hauek ondo ari ziren arren bota egin nien. Mahatsaren azalak berak du legamia, behar haina, eta gainera guk inolako pestizidarik erabiltzen ez dugunez, bere legamia aski izan ziteken, baina hark esan eta guk bota.

Zerk adierazten du erabat irakinda dagoela?

Dentsimetroarekin begiratzen zaio eta gero enologoari eraman "bisto buena" emateko. Irakitea erabat amaitu gabe upelan sartuko bagenu eta itxi, lehertu egingo luke upela gasak. Horregatik, dentsimetroak esaten digu azalak, izpiak, haziak edo horrelakok -irakin eragiten diotenak garbitu diren eta ama deitzen zaion tela horretara bilduta dauden, zukua bera garden utziz.

Gero nondik nora doa prozesua?

Zukua ontziz aldatu egiten da, lehen egon den ontzia erabat garbitzeko (ur hotzarekin) eta berriro upelean sartu. Denbora batean eduki, berriro enologoari eraman, analizatu eta ondoren botilaratu eta edateko listo. Guk botilaratzeko makina kanpotik ekarri genuen.

Hori bai, upelak urez beteta utzi hormetako azukrea itsatsi eta gogortu ez dadin, bestela gero, izugarri kostatzen da garbitzea.

Irailean hasi eta noiz amaitu duzue?

Urtarrilean botilan. Dena den, guk beharrezko tresna denak geuk bagenitu, nik ez nuke maiatz ingurura arte botilan sartuko, upelean ontzen joaten

da denbora guztian eta.

Eta noizko tresneria guzia zeuena?

Oraingoz legea kontra dugu eta, horrela, laguntzarik ere ezin dugu erakundeetatik jaso eta ez dago inbertsio gehiago egiterik. Aurtengo botilei etiketarik ere ez daukagu jartzerik eta ezagunei, lagunei eta horrela enplegatuko ditugu.

Zer dio bada legeak?

Nik uste nuen mahatsa aldatzeko eskubidea banuela baina gero jakin dut, hauek denak aldatu ostein, jatorrizko izenaren eremuz kanpo ezin dela mahatsik aldatu Gipuzkun. Beste probintzietan ez dago horrelako legerik baina, hemen bai. Bizkaian Bizkaiko txakolina da, esaterako. Gipuzkun berriz, Aia, Zarautz eta Getarian bakarrik. Uste dugu laster aldatuko dutela legea.

Dugu esatean nortzuk zarete?

Hamar lagun mahastidun ari gara Gipuzkun horren eske lanean eta jatorrizko izendapena ez bada ere, geure ardoa edo beste izen batekin saltzeko eskubidea lortuko dugula uste dugu. Pentsa, Getarian ere beste lur batuetako produkzio kupoak erosten ari dira, Andaluziakoak eta... behar beste ez dutelako eurek dutenarekin.

Txakolin zuria da zuena

Beltza ere badago, adibidez Talai Berrik egiten du. Gorria Bizkaian eta hemen zuria. Nik neure gustukoena hori delako jarri nuen.

Zergatik bizi ziren lehen Bengoetxe baserrian?

Lehen 12/13 behi genituen baserri honetan eta orain... Nik uste, lehen aita amak eta lau alaba bizi izan baziren hortik, orain jarrita daukagunarekin ere bizi gaitezkela, beti ere, jatorrizko izena hartzen uzten badigute. Harrokeriarik gabe baina, hazi eta bizi.

Asko ez dakizula baina gutxi jakiteko asko dakizu ala?

Ikastaro asko egin ditugu Bizkaian batik bat(Mungia, Lezama, Zalla...) eta Araban. Azkenekoa Oñatin. Horrela ikasi dugu inausketan, landatzen, aldakitzak kentzen...

Hemen egundoko txori sorta ikusten dugu, horiek ez dira paseatzen ibilikoz ezta?

Baso-aldeko lau bost ilara horientzako dira urtero. Hala ere, jarrita daukat bozgorailu bat arranoaren hotsa egiten duena eta, arranoak txoriak harrapatzean, hauek ateratzen dituzten herio garrasiaz eta... hogei bat egunean ederki izutzen ditu baina gero, habia bertan egiteko ere gutxi falta.

Jose Ignazio Murua

2004. URTEKO EGURALDIARI BURUZKO HAINBAT DATU

2004. URTEAN BAINO IA 100 LITRO GUTXIAGO

2004. urtea ere igaro zaigu oroitzapenen ganbarara eta oroitzapen horien artean lekutxo bat eguraldiari eskaini nahi dionarentzat hona hemen urtean zehar jasotako daturik interesgarrienak:

Prezipitazioei dagokienez, 1.179 litro egin ditu. Aurreko urteetako datuekin alderatzeko, hona hemen aurreko bi urteetako datuak: 2003. urtean 1262 litro egin zituen eta 2002an 1234 litro. Beraz, hiru urte horietako aldeak ez dira oso nabarmenak. Iaz hilabeterik euritsuenak urtarrila eta abendua izan ditugu, guztira ia 400 litro eta 2003. urtean ere hilabeterik euritsuenak urtarrila (232 litro) eta abendua (186) izan ziren; aldiz, hilabeterik lehorrena ekaina izan dugu, 17 litro baino ez. 2003. urtean hilabeterik lehorrena uztaila izan zen, 11 litro.

Elurrari dagokionez, otsailaren 28an eta 29an izugarri egin zuen eta hurrengo egunean, hau da, martxoaren 1ean 48 cm zeuden Aitagoiti baserri inguruaren eta 35 cm herri inguruaren. Azken urteetako elurterik handiena izan zen. Horretaz gain, apirilaren 10ean ere elur lapatsez estalita agertu ziren Murgil eta Ikorta aldeak. Azkenik, abenduaren 25ean eta 26an ere egin zuen elur pixka bat, baina gehiena txingorra izan zen.

Beroari dagokionez, orain dela bi urteko bero jasanezin haien antzekorik ez genuen izan iaz. Egunik beroena abuztuaren 1a izan zen: 36,5 gradu.

Dena den, datu bakarren bat aipatzekotan nekez ahaztuko dugun irailaren 9a izan zen. Egun horretan izugarrizko harri erauntsia egin zuen, 42 litro metro koadroko eta kalte latzak

eragin zituen. Uztailaren 19an ere egin zuen harri pixka bat, baina orduan garbantzu alearen modukoak izan ziren.

Azkenik, garai bateko ohituren eta esaera zaharren berri izan nahi luketen guztiei gomendatuko nieken liburuan, hau da, herritarra dugun Julian Alustizaren Lihoa penak eta nekeak liburuan honako hau agertzen da: "San Bizenteko hotza, neguaren bihotza... Nafarroan Goldarazko Josefa Iturrealde amatxi argiari gauza polit askoa entzun nion behin batean: bost elur klase

bereizten omen zituen bere senarraren aitak:

Lehenengoa: suasa lorearen elurra, otsailekoa, noski; bigarrena, San Jose lorearen elurra; hirugarrena, kukuaren elurra, San Jose ondorengoa, Ama Birjina martxokoan Erromako Zubian jo, eta etortzen zela kukua esaten zuten gure zaharrek San Jose ondorengoa; laugarrena Mugiroko ligoaren elurra. Apirilaren azken aldera edo izaten zen; eta, azkenik, bosgarrena, Saldiasko behiaren elurra, Saldiastik Odiritz herrira maiatzeko Santa Krutzetan ekartzen zituzten behiak, larratzen edo, eta azkar agertu ohi zen elurra. Bertako zaharrek maiatz hasiera aldera eguraldi ona ikusi arren, honako hau esaten omen zuten: "Bai, etorriko duk oraindik Saldiasko behiaren elurra. Eta guk ere, zoritzarrez ondo asko dakigu Legazpiko festekin batera zer-nolako eguraldia etorri ohi zaigun eta zer-nolako kaltea eragiten duen, batez ere, sagarrondoak eta loretan badaude. Aurten ere beldur naiz Saldiasko behiaren elurra ez ote den ate joka hurbilduko Ikortan barrena, neguari agur esan eta udaberriari ongi etorri eginez.

Gabino Murua

BITXIKERIAK

Mpemba efektua

Logikak kontrakoa adierazten digun arren, urez betetako bi edalontzi izoztu nahi baditugu, tenperatura handiagoa duena lehenago izoztuko da.

Dena super-hozteagatik gertatzen da: ura batzuetan likido egoeran mantendu daiteke -20°C tenperatura lortu arte, egoera honetan ura izozten hasten bada normalean baino askoz ere azkarrago gertatzen da.

Ur oso beroak errazago jasan dezake izozte azkar hori, ura beroago den eñean gas gutxiago duelako. Gasezko burbuila horiek dira uraren kristalizazioa errazten dutenak, beraz ur beroa lehenago izozten omen da.

Mpemba efektua izena, afrikar gazte batizor dio, izozkiak egiten ari zela ohartu baitzen gertaera honetaz.

Beraiek aspaldi asmatu zitzuten

Gizakia naturako asmatzaile handiena delakoan gaude, baina, animalia eta landare askok gaitasun asko dituzte. Beraiek aspaldi diseinatu zitzuten ustez gureak diren asmakizun asko.

Adibide gisa "Papilio macaon" tximeletak, estatubatarrek 1940an instalatu baino askoz lehenago asmatu zuten segurtasun gerriko, tximeleta bilakatu aurretik gerriko berezi batez aseguratzan omen du krisalida eta. Besteak beste, termitek aire egokitua, uretako eskorpioiak buzoa, ipurtargiak argia eta liztorrek anestesia gizakiak baino milaka urte lehenago erabiltzen zitzutzen.

Dantzari pisutsuegia

Anastasia Volochkova dantzaria kaleratu zuen Moskuko Bolshoi Ballet-ak, beste dantzariek altxa dezaten pisutsuegia eta handiegia zela argudiatuz. Errusiako dantzaririk famatuuenetakoakoa

omen da, 1,69 metro luze eta 50 kiloko pisua du.

Biblia isiltasunean

Biblia garrasika irakurtzen ari zen gizon bat isilarazi behar izan zuten hegaldi bateko bidaiaiek. Gizona batetik bestera zebilen bibliako pasarteak ozen irakurri, eta urduri jarri zituen bidaiaiek eta tripulazioa. Isiltzen ez zenez, zinta itsaskorrarekin ahoa estaltzea erabaki zuten. Tripulazioari lanerako enbarazu egitea leporatu zioten gizonari.

Liskar osasuntsuak

Gizonarekin eztabaidatzen duten emakumeek bihotzeko gaixotasunak eta beste arazo batzuk izateko arrisku gutxiago dute Estatu Batuetako aldizkari batean agertzen den ikerketa baten arabera. Informeak dioenez isilik geratzen diren edo eztabaidari uko egiten dioten emakumeek, bikotean arazoak daudenean, lau aldiz aukera gehiago dute bihotzeko edo antzeko arazoengatik hiltzeko.

Prentsako titular bereziak

- "Pragako alkateak ziurtatu du, turistaz mozorrotuta, taxi gidariekin timo ugari egiten dituztela."
- "72 urteko Malasiar jubilatu bat, 52. aldiz ezkondu dena, bere lehen andrearekin ezkonduko da berriro."
- "Komunera joateko premia izan arte edaria etxearen kontura."
- "334 eurotan saldu da Elvis-ek amaitu ez zuen edalontzi bateko ura."

"Pisutik erori zen mugikorrean kobertura bila zebilela."

Jon Murua

GABIRIAKO ERREZIL SAGAR LEHIAKETA

URTETIK URTERA GERO ETA ERROTUAGO

Urteak oharkabeen igarotzen dira eta badirudi norberaren adina aurrera doan neurrian gero eta azkarrago pasatzen direlako sentsazioa dugula. Horren lekuko eta froga argia, besteak beste, Errezil Sagar Lehiaketa hau bera ere badugu. Izan ere, aspaldi igaro zen 1995eko Santa Lutzi egun hora eta egun hartantxe hasi zen nolabait gorputzten Gabiriako Errezil Sagarren Lehiaketa; beraz, hamar urte beteko dira aurten.

Zergatik da, bada, hain aipagarria Santa Lutzi egun hori? Bada, egun horretan Zumarragan egin zen errezil sagar lehiaketako bost sarietatik lau gabiriarrok irabazi genituelako eta horren gainean hizketan ari ginela bururatu zitzagulako herrian bertan horrelako zerbait antolatzeko ideia. Horrela bada, 1996ko Kultur Asteko ekintzen artean zenbait herritar elkartu eta, oso era apalean izan bazen ere, gaur egun erabat erroutua dagoen lehiaketa antolatzen hasi ginen.

Hasiera guztiak izaten dira zalantzaz eta kezkaz beterikoak, sagarrik izango ote zen,

baserritarra lehiaketan eta azokan parte hartzeko prest ote zeuden, kanpotik jenderik etorriko ote zen, baina gure kezkak eta zalantzak laster asko uxatu ziren; izan ere, herritarren erantzuna nahiz kanpoko jendearena hain beroa eta arrakastatsua izan zen lehenengo ekitaldi hartan, geroztik gogoz heldu diogu, sagarra den urteetan, jakina, errezzil sagarren eguna ospatzeari eta, gainera, urtetik urtera gauza berriak tartekatzen ahaleginduz.

AURTENGOKO EKITALDIA

Aurtengoa zazpigarren ekitaldia izan da, izan ere, bi urtetan huts egin baitu lehiaketak sagar faltarengatik. Ekitaldi honetan ere hasiera-hasierako helburuei eutsi nahi izan zaie, honako hauek hain zuzen ere: errezil sagarra oraindik ere gehiago bultzatu herrian, hau da, jendea kontzientziatu eta sagarondoak ahalik eta ongi zaintzeko gogoa piztu, batez ere, sagarren kalitatea urtetik urtera hobea izan dadin; kanpoko bisitariei herria ezagutarazi eta gure produktuak eroskeko aukera eskaini eta, hirugarren helburua, baserritarrei euren produktuak erosleei zuzenean

saltzeko aukera eman.

SAGAR-GOXO LEHIAKETA

Zalantzak ez dago, sagar lehiaketaren egun hori hain arrakastatsua izatean sagar-goxo lehiaketak ere berebiziko garrantzia izan duela. Izan ere, lehiaketa amaitu ondoren bertara datozenen artean lehiaketako sagar-goxo guztiak banatzeak jendea erakarri egiten du eta, horretaz gain, herriarren sagar-goxoak kanpotarrei

horretarako inguruko enpresetara eta jo beharko dugu.

Bestalde, produktuak aurkezteko era ere gehixeago zaindu beharko genuke. Dudarik ez dago ederrena eguraldi ona izan eta plazan egitea litzatekeela, baina ezinezko denean hor dugu frontoia eta horretara moldatu beharko dugu. Horretaz gain, mahaik estaltzeko ohizko paperaren ordez egokia litzateke mantelak erabiltzea, eta azokan parte hartzen dutenekin

azaltzeko aukera ere eskaintzen du eta, zer esanik ez, gero saldu ahal izateko. Horren adibide da aurtengo Santa Lutzi egunean jendea sagarrak eta sagar-goxoa erostera hurbildu eta honako hau galdetzea: "Gabirikoak al dira?" Horrek zerbait esan nahi du. Hori jadanik lortu dugu eta horixe eutsi behar diogu, alegia, Gabiriako errezil sagarrak erreferente izatea erosleentzat.

AURRERA BEGIRA ERRONKA NAGUSIAK

Datozen urteei begira, eta errezil sagarren lehiaketa erabat arauturik dagoela kontuan izanik, sagar-gozo lehiaketa ongi arautzea da zereginik garrantzitsuena. Esate baterako, sariei dagokienez, diruaz gain, garaikurrak ere banatuko dira datorren urtetik aurrera eta

hitz egin beharko da ahal dela guztiekin mantelak erabil ditzaten, eta horretan ez dugu uste arazo handirik egongo litzatekeenik gehienek izango baitituzte mantelak eta zenbaitek uzteko adina ere bai. Horretaz gain, baserritar horiek euren baserriaren izena edo argazkia jarriko balute, bada, horrek ere edertuko luke ingurunea.

Beraz, bederatzi urte hauetan zerbait ikasi badugu, honako hauxe izan da: Sagar Lehiaketa sagarra dagoenean antolatu behar da, eta kanpotik datozenei begirunea zor zainez, produktuak eskaintzeko moduan izan behar dugu, beti ere asebeteta itzul daitezen euren etxera, eta jendeak inoiz ez dezala pentsa: "Hori al huen guztia, horretarako etxean geratu bagina askoz hobe". Hori saihesten dugun bitartean ondo gabiltza eta ondo ari gara.

Gabino Murua

AIMAR MAIZ

Urrian ikusi zuen lehen argia euskara hutsean kaleratzen den Goierriko HITZAK. Bailara mailako egunkari honen zuzendaria Aimar Maiz Morea herritarra dugu eta bere etxeko sukaldean hartu nau solasalditxo bat eginaz galdera batzuk erantzuteko prest.

Zorionak, orain gutxi Kontseiluak Bai Euskarari ziurtagiria eman dio HITZARI.
Eskerrik asko.

Zaila izan al da aipatu ziurtagiria lortzeko jarritako baldintzak betetzea?

Ez, zaila ez. Lanik handiena eguneroko funtzionamentuan euskaraz aritzea da, hori izaten da normalean bete beharreko pisuzko lanik handiena eta gure kasuan euskarazko egunkari bat geranez eta eguneroko martxa guztian euskaraz egiten dugunez inongo eragozpenik ez da egon. Erdaraz geneuzkan zenbait programa informatiko ere euskaraz jarri behar izan ditugu, hauek merkatuan dauden programak dira eta betiere euskaraz jartzeko aukeran daudenak, itzulpen lanak eginda daude jada gaitera, baina bestela, baldintzak betetzea ez da lan extra bat izan.

Zer iruditu zitzaitzun HITZA projektua aurkeztu zizutenean?

Ba nik lehengo aldiz hura entzun nuenean pentsatu nuen nik lan egin nahiko nukeen horretan aritzeko neurri-neurriko projektua zela; batetik Goierri mailakoa zelako, ingurunea gutxi-asko ezagutzen dugulako eta bestetik euskaraz zelako eta irakurtzeko zein idazteko nire amahizkuntza den honetan erraztasun gehiago dudalako. Goierritarran ere ibili nintzen Gabiriako kronika idazten, pixka bat probatzeko ea balio ote nezakeen edo ofizio hau zer zen jakitearren eta gustatu egin zitzaidan. Zaila dirudien arren pixkat

ibili gauza interesgarri asko aurki daitezke gure herrian eta horrek ere animatu ninduen. Proiektu honen berri entzun nuenean, hau nire aukera zela pentsatu nuen.

Goierritarra orduan bide bat izan da zuretzat?

Bai. Goierritarran idazten aritzeak idazmoldeak eta idazteko bideak asko erraztu dizkit eta gainera HITZA ateratzen duen enpresa berak, Goierriko Hedabideak izenekoak baziakideak ditu eta horietako bat Goierritarra da, beraz, alde horretatik bidea naturala dela ere esan liteke.

Eta zuzendari izatea proposatu zizutenean, nola hartu zenuen?
Adarra jotzen ari zirela uste nuen! (Kar, kar, kar) Hasieran ez nuen sinestu. Nik kazetaritzarekin nuen harremana hamabostean behineko orri bat idaztera mugatzen zen, eta herri mailako

horri batean askatasun handiagoa dago, ez zegoen inongo obligaziorik. Hortik egunkari baten zuzendaritza hartzen salto itzela dago egia esateko, eta hasieran zer esan ez nekiela geratu nintzen. Nik pentsatzen nuen nire lantxoa kazetari moduan aritzea izan zitekeela. Eta hortik guztiaren kargu hartzea eta koordinazio lan hori egitea hasieran adar-jotze gisa hartu nuen. Baino bi aldiz pentsatu eta saiatzea erabaki nuen, probatzea behintzat.

Zein da HITZA batek egiten duen bidea? Berri bat gertatzen denetik zein bilakaera izaten du guk egunkaria eskuetan izan arte?

Pixka bat asteko plana esplikatzearen esango dizut astelehen goizean lehenengo orduan bilera bat egiten dugula kazetari guztiak eta baita neuk ere, eta bertan astean zehar zein gauza dauden aipatzen dugu. Beasainen hau dago, Urretxun beste hau, herri txiki honetan beste hau... Kazetari bakoitzak egunero orri bat idazteko ardura dauka, berari dagokion lur eremua kontuan hartuta. Kazetari bat Beasaingoa da, beste bat Ordizikoa, beste bat Zumarragakoa, beste batek Urretxu eta Legazpi egiten ditu, beste batek herri txikien erdiak; Lazkao eta Ataundik beherakoak eta beste batek beste herri txikiak; Segura, Zegama, Zerain, Ormaiztegi, Gabiria, Ezkio-Itsaso... Bilera hortatik hurrengo eguneko egunkaria pentsatzen hasten gara. Kazetariekin euren orria bukatzen dutenean, neri pasatzen didate, nik irakurri, zuzendu eta zierrera pasatzen

bakitzerako zenbaikiak prestatuta. Goizeko lauak aldean beste banatzaile batek hartzen ditu eta kalez-kaleko banatzailearenengana, okinarenengana, ... banatzen ditu eta ia etxez-etxeko banaketa hasten da.

"Zuzendari izatea proposatu zidatenean adarra jotzen ari zirela uste nuen eta ez nien sinestu."

Informazioa eguneko ekintzen kopuruaren arabera pilatuko da, ezta?

Askotan gertatzen da ez dakizula zer idatzi eta beste askotan gertatzen da hainbeste gauza izanda ez dakizula zer sartu eta nola sartu. Bi hertz horiek garbi ikusten dira. Kontua da kazetaritzako lana pixka bat inprobisatzea, ideiak ateratzea dela. Nahiz eta kazetariari berari ez iritsi

ditut orri guztiak. Zortzi t'erdietarako inprintara bidali behar izaten dugu. Gau erdian banatzaile batek ale guztiak Beasaina ekartzen ditu eta hor hasten dira tolestatzailak lanean, buzoieta sartzeko hiru dobletan ipini behar da ale bakoitza eta. Hauek kaxatan banatzen dituzte, herri

notizia, bila joan behar da.

Ehungarren alea kaleratu berri da. Aldaketa asko egon al dira zero ale horretatik ehun zenbakira?

Nik uste dut bakarren batzuk eman direla. Lau

hilabete pasa dira, ez da oraindik denbora asko, ehun zenbaki, eta egunero-egunero lau hilabete, hortan arituta, nik uste dut zerbaitetan antzemango dela. Hasierako informazioa ez genekien guk ere oso ondo nondik lortu, orain berriz, kontaktu gehiago ditugu. Kalitatea ere nik uste igo egin dela. Kontuan hartu behar da ni bezalaxe beste denak edo ia denak ofizio honetan berriak garela, jendea gaztea da, askotan ia esperientzi gabea. Zerotik hastea lan handia zen baina erritmoa eta martxa hartzen ari gara pixkanaka eta ehun zenbaki hauetan nik uste zerbait somatuko dela.

Zer diozu jendeak HITZArenko duen harremanaz? Ondo hartu du projektua. Jendeak nahi zuela ikusten zen, behar zela ere badio, eta ondo iruditu zaio HITZA sortzea. Harrera orokorrean oso ona izan da. Jendeak irakurtzen du, euskaraz irakurtzeko ohitura ez zuena ere HITZAren bidez sartu da eguneroko euskaraz irakurtzeko dinamika horretan eta alde horretatik nik uste dut oso denbora tarte gutxian estimu handia hartu zaiola HITZAri. Horrek lanean jarraitzera bultzatzen gaitu gu. Gertuko informazioa izan da metodorik eraginkorrena. Kritikak jasotzen ere ari gara, baina hori jendeak irakurtzen duenaren seinale da. Egunero hor gabiltza, hobetzeko bidea jarraitzen.

Neguan hainbat gora-behera izan ditugu elurra medio. HITZArentzat ere gogorra izan al da eguraldi txarrari aurre egitea?

Bai. Guk ere lanera joateko arazoak izan ditugu. Gainera ez da lanera joatea bakarrik, kazetariak mugitu egin behar du eta bateren bat zenbait tokitara iristeko gaizki ibili zen. Hala ere egunero atera dugu zenbakia, nahiz eta banaketa arazoa hor izan, atera, egunero atera genuen.

Zure eguneroko lanean hara eta hona ibiltzen zara edo bulegora mugatzen da zure lan esparrua?

Bai, nire lana bulegora mugatzen da. Goizean esan bezala koordinazio lana izaten dut; kazetari bakoitzak zer duen jakin, gai aniztasuna bermatze aldera, gero kazetariak binaka daude antolatuta eta bi horietako batek izan ohi du bi orrialde

antolatzeko lana, maketak nola joango diren ikusi,... Baino benetako lana esango nukeena arratsaldean hasten zait niri. Hurrengo eguneko egunkaria izango dena botatzen hasterako orriak jaso, dena irakurri, zuzendu,... Azkeneko orria tarteka nik egiten dut, eta azala egitea ere nire ardura da. Lan gogor eta mardulena arratsaldez tokatzen zait niri, hasi hirurak aldera eta bederatziak artean izaten da tentsio handieneko unea. Erlojupeko lana da. Ordu zehatz bat dugu muga eta sartu beharreko guztia ordu horren aurretik sartu behar da. Askotan ekitaldiak berandu samar izaten dira eta informazioaren zain azken momentura arte egon behar izaten da,...baina ordu jakin hori izango ez bagenu, auskalo noiz arte arituko ginatekeen.

Txitulari, dantzari, soinujole, idazkari, kirolari, kronikagile... zer gehiago falta duzu ? Ba al dago alorren bat gustura frogatuko zenukeena?

Saltxero nik uste. Niri bizitza guztian gustatu izan zait gauzak probatzea eta gustura egingo nukeen zerbait probatu gabeko harrärekin ez naiz gelditu. Egindakoa hor dago. Saiatu izan naiz ahal den leku gehienetan parte hartzen, inori eman nezaken parte bat ematen, eta ez dago beste misteriorik.

Eman duzun eran jaso al duzu?

Bai,noski. Txitulari, dantzari, soinujole... Ibilitako arlo guztieta gustura sentitzen nintzelako ibili naiz alde batetik, eta bestetik gauza asko jasotzen duzulako, asko ikasten da, lekuak ezagutu,... Azkenean zure bizitza hortik eraikitzen duzu. Agian bokazio handiegirik ez nuen izango gauza baterako edo besterako, baina ibilitako leku guztietañtan saiatu izan naiz zerbait ikasten, emateaz gain, zertxobait jasotzen. Gustura ibili izan naiz orohar.

"Pelotan ezkerrarekin ematen ikasi behar den bezala, hizketan eta irakurtzen ere ikasi behar da."

Une honetan, nola ikusten duzu Goierri bailarako euskeraren egoera?

Euskararen egoera? Optimistagi egoteko

arrazoirik ez dut ikusten pertsonalki. Egia da orain dela hamar edo hogei urte ez zeuden zerbitzu eta gauza asko daudela bai euskaraz eta baita euskara tresna gisara darabilkitenak, baina benetako arazoak nik uste, kalean dagoela. Jendeak euskara jakin bai baina ez du gehiegi erabiltzen; parkeetan, tabernetan,...ez da nahi beste entzuten. Euskarari instituzio maila eman zaio, eta ez da gutxi, baina herri mailan galdu egin duela esango nuke nik. Gauza asko lortu dira, baina euskararen benetako bizitza kalekoa da eta hori hemen goierrin bertan nahiko kili-kolo dabil. Jakin bai, baina erabiltzen ez bada, herdoildu egiten da. Hizkuntza batek bizitzeko eta aurrera jarraitzeko eguneroko ekarpema, iturria, jarioa izan behar du eta eguneroko hitz-joku horiek behera doaz. Euskara erabili, erabiltzen da, baina norberaren borondatez, oso gutxitan.

Goierritarrok HITZA irakurtzen dugula jakina da 30000 irakurle dituela jakin bai baitakigu, baina ahozko hitza erabiltzen ba al dakigu?

Ahozkotasunaren pobrezia zintzilik dagoen beste ikasgai bat da. Eguneroko martxan ez da erabiltzen, hezkuntza sisteman ere ez da lantzen, eta ahozko jardun eta freskotasun hori ez da inondik inora indartzen eta bultzatzen. Garbi dago geroz eta gizarte individualistago bat sortzen ari dela, bakoitzak bere ordenagailua nahikoa du egun osoan lanean pasatzeko, eta horrezaz gain beste mila adibide aipa daitezke bakarka egoteko sistema batera goazela adierazten dutenak. Ahozko espresio hori zabaltzea zail egiten da. Neronek ere erraztasun gehiago daukat idazteko ahozkotasunean baino. Hori ikasi beharreko gauza bat da, pelotan ezkerrarekin ematen ikasi behar den bezala, hizketan eta irakurtzen ere ikasi behar da. Ahozkotasun hori oso gutxi landuta dago.

HITZA egunkaria definitzeko eskatuko balizu bateren batek zein erantzun jasoko luke?

Goierriko egunkaria. Egunero ateratzen da, goierriko izaera du, goierritarra gara bertan lan egiten dugunak, bertako informazioa biltzen dugu eta bertako hizkuntza erabiltzen dugu. Beraz, besterik gabe, goierriko egunkaria.

Zer berri ematea gustatuko litzauzke?

Bada, ez naiz hortan pentsatzen jarri (eta ezin dizut erantzun.)

HITZA egunkariarentzat zerbait eskatuko zenuke? Egunero irakurtzeko, noski. Gure partetik irakurleek eguneroko irakurketa horrekin, euskaraz aritzeko erraztasun gehiago lortzen badu, edo ulertzeko gaitasun handiagoa lortzen badu, edo besterik gabe informatzeko tresna baliagarri baldin bazaio, gu gustura geundeke. Edozein kritika jasotzeko prest ere bagaude. Irakurtzeko eta erabiltzeko, besterik gabe.

Zein izango da HITZAreng hurrengo erronka?

Hasi egin gara eta sendotzea izango litzateke hurrengo erronka. Hasieran erdi laino baten zaude eta orain hasi gara errealtitatean benetan sartzen, behin hasierako "boom" hori pasata. Eguneroko lanarekin aurrera segi behar da eta erronka nagusiena hori litzateke; goierrin sendotzea, jendeak naturaltasun osoz hartzea irakurtzeko aukera eskaintzen duena... Nik uste dut hurrengo erronka nagusia hori litzatekeela, jendeak "HITZA irakurri beharra daukat" pentsatu gabe HITZA irakurtzea. Hortik gure sendotzea etorriko litzateke.

MOTZEAN

Esandako hitza ala idaztako hitza?

Gaur egun idaztakoa badezpada. Baina idaztakoa errespetatzen duenak nik uste esandakoa ere errespetatuko duela.

Idaztea edo irakurtzea nahiago?

Bolarak izaten ditut. Batzutan irakurtzen aritzen naiz, lau edo bost liburu batera agian eta hurrena bi hilabete ezer irakurri gabe egiten ditut. Idazteko gogoa sartzen bazait idatzi ere egiten dut.

Ametsen bat?

Egunero gauzakin zoriontsu izaten saiatzea.

Haizeak eramatzen al du hitzik?

Bai, baina gero bueltan hautsak ere ekartzen ditu.

Gertakizun baten protagonista izatea ala kanpotik kontatua ahal izatea nahiago?

Niri protagonista izatea ez zait gustatzen eta kontatua, protagonismorik bilatu gabe kontatzea atsegin dut.

GABIRIA ETA CABIRIA

Ez dira asko Gabiriako herriaren historia edo pasarteren bat arakatzen duten lanak. Herriaren izenarekin lotutako bat ekarri nahi dut Makilarira, nahiz eta ez zaidan halabeharrez zuzena iruditzen. Eta horren aitzakiarekin, aspaldiko pasarte bat kontatuko dut.

Lehenengo lana 1977an idatzi zuen Xabier Kintanak, eta nahiz eta oraindik euskaltzaina ez izan, Euskaltzaindiaren Euskera aldizkarian argitaratu zuen "Gabiriaren etymologiaz" izenburuarekin. Ordizira hitzaldi bat ematera etorri eta bidean Villafrancaren izenaren jatorriari buruz hausnarketan ari zela, hara non Gabiria iragartzen zuen kartela ikusi zuen. Hona hemen lanaren pasarte esanguratsuenak.

"Formaz, Gabiria gabe + hiri-tik sortua datekeela begien bistan da. Beste etymologia posible bat gabi "mailu" + hiri litzateke, baina geographiaz ba dirudi hor ez dela inoiz burdin olarik izan, hypothesis hori ezabatzen duena berau.

Beste etymologia posible bat, A. Irigoyenek proposatua, zera litzateke: Gabi "izen propioa" + hiri (cf. Enekuri, Maruri, Basaluri, Otsanduri, Erramelluri...), hori baina, Gipuzkoan kasu bakarra litzateke, ez bailuke -eta hiri-rekin are gutiago- beste kiderik. Alde batera uzten ditugu, zentzurik ikusten ez diegulako, gau + hiri, edo -iri "aurre"-rekiko beste hypothesisak (cf. Zubiri, Goiztiri).

Gabiria (<*gabe + hiria) ez litzateke, bestalde, gabe + sustantibo modura euskaraz dugun bakarra, hortxe baitago Bizkaiko Bagil (<*baga "gabe" + hil), euskara komuneko Urria edo frantsesezko La saison morte gisa, hau da, "fruitu edo uzta gabeko hilabetea", udaberrikoak amaiturik udakoak oraino heldu ez direnean gertatua.

Gabiria "Villafranca, Friburg" zatekeela susma erazten diguten beste datu batzu ere ba dira.

Gorosabelek dioenez, ez dakigu noiz fundatua izan zen herri hori, baina ba dirudi zaharra dela. Beraren izenaren lehen dokumentua 1399. urtean azaltzen da, petxarik eza eskatu zioten herriei erantzunez, erregeak egindako txartel batetan, hain zuzen.

Antza denez, urte batzu lehenago, 1384. urtean, Segura hiri petxagabekora erantsia zen, baina hurrengo mendean, Areriako alkategopera pasatu zen. Azkenik, 1661.ean, erregearen pribilegio batez, hiri aparteko gisa eratu zen. Esan beharra dago, halaber, beti babes bila, lehenagoko sasoi batez, Salvatierra de Iraurgiren, hau da, Azpeitiaren magalean egon zela.

Guztian konstante bat azaltzen zaigu, petxa gabe egoteko ahalegina, nolabait bere izena jostifika lezakeena.

Susmatzekoa da, beraz, Gabiriak gaur gordetzen duen izen hori ez ote den lehenagoko beste Villafranca haiet berentzat euskaraz zeukatenetik kopiatura, eta haiengan gaur galdua. Galtze hori, derragon bidenabar, oso komuna izan da, bai eta erdarazko formetan ere. Gogora ditzagun, kasu, Villagrana de Zumaya eta Montreal de Deva, gaur, erdaraz ere, Zumaya eta Deva geldituak direla, Villarreal de Urrechua edo Villafranca de Ordizia, euskaraz, Urretxua edo Ordizia diren bezalaxe".

Honarte, Kintanaren hitzak. Filologoek jakingo dute azalpen egokia den. Gabiria izena dela eta aspaldian gertatu zitzaidan pasartea kontatuko dut segidan. Bederatzi urte nituela, ez dakit nola jakin zuen gure amak bazirela udaleku batzuk eskola publikoetako umeentzat Irunen, eta han azaldu nintzen udako hamabost egun igarotzeko asmoarekin. Ume gehienak Logroño aldekoak ziren, itsasoa ikusteko gosez, eta hasieran ez zen erraza haien ondo moldatzea ordurarte amaren gonapetik gutxi aldendutako mukizu euskaldunarentzat. Zorionez, bazen Irungo gela haietan Brinkolako eskolako mutiko andana eta horien artean aurkitu nuen aterpea. Gure Don Alvaro Suárezan anaia bat zen haien maisua eta berak eman zidan gaurkoa idazteko aukera. Nongoa nintzen galdetu eta nik Gabirikoa nintzela erantzun. Gure ondoan Logroñoko maisu bat zegoen, eta nire erantzuna entzundakoan zera esan zuen: ea ba ote neki zer zen Cabiria, eta bi irakasleak farrezka hasi ziren. Orduan ez nuen ezer ulertu eta kontua ia erabat ahaztu nuen, duela gutxi Interneten denbora pasa nenhilela "Le Notti di Cabiria" filmaren berri izan nuen arte. Pelikula hau Federico Fellini zuzendari italiarrak egin zuen 1956. urtean, Pier Paolo Pasolini tarteko zela, Nino Rotaren musikarekin eta antzezle nagusiak Giulietta Masina eta Amadeo Nazzari zirelarik. Erromako auzo ilunetan bere gorputza saltzen duen Cabiria izeneko emakumea da filmaren protagonista nagusia; hala ere, etsi gabe, maitasunaren bila jarraitzen du, bere bizitza drama eta umore artean banatzen den bitartean. Neorealismoarekin lotuta egon arren, ez da prostituzioari buruzko film bat, itxaropenari eta ilusioari buruzkoa baino. Dena den, kritika eta salaketa asmo bat ere badu; izan ere, protagonistaren izena 1914an egindako "Cabiria" pelikulan erabili zen. Film horretako protagonista Cabiria izeneko neskatxa kristaua zen eta erromatarrek zirkura eraman zuten, baina Maciste indartsuak salbatu egin zuen azken unean. Felliniren pelikulak sona handia izan zuen bere garaian; beraz, ez da harritzeko, Gabiria hitza entzutean, askok eta askok pelikularekin lotzea. Azalpen txiki honekin gabiriarrok ere jakingo dugu zer dagoen nahasketaren atzean.

Mikel Aizpuru

2004. URTEKO BERRIAK LABUR

URTARRILA

- 1.Biztanle kopurua behera egin zuen aurreko urtean. Iazko ekitaldian 423 gabiriar zeuden herrian erroldaturik.
- 1.Motordun ibilgailuen parkea, berriz, geroz eta handiagoa da. 397 ibilgailu zeuden, ia-ia biztanle bakoitzeko bana.
- 1.Zabor edukinontzi berriak jarri zituen gabon aurreko astean Sasietak. Ontzia hankarekin ireki daiteke, eta birziklapena handitzeko pilen kaxa ipini zuten.
- 4.Gipuzkoako taldeko bola txapelketako lehen jardunaldia jokatu zen Gabiriako udal bolatokian. Zeraingo Liztormendi taldea lehendabizikoa, La Salle A eta La Salle B legazpiarrak hurrengoak. Gabiriako Osinalde taldea hamargarren.
- 5.Interneta maneiatzen ikasteko 20 orduko kurtsoa hasi zen KZgunean.
- 7.Ostatua utzi zuten Martin Irazustabarrena eta Maribi Dorronsorok.
- 8.Goierrri Telebista uhin bidez emititzen hasi zen herriko zenbait gunetan.
- 9.Eguberrietako gabon-piuak bildu ziren, konposta eginez berziklatzeko.
- 15.Zuhaitz eta zuhaiskak baserri eremuan liburuaren aurkezpena Abarkalekuaren.
- 16.Azoka denboraldiaren balantzea: denera 32 sari herriratu zituzten baserritarrek.
- 22.Internetari buruzko 10 orduko ikastaroa hasi zen KZgunean.

OTSAILA

- 2.Internet ikastaroa hasi zen KZgunean, 10 ordukoia.
- 4.Santa Ageda bezperako koplak abestera irten ziren herriko eskolaumeak kaskoan.
- 6.Barretxeko Amalur tailerrekoek erakusketa jarri zuten Legazpiko kultur etxearen.
- 7.Agerretxemendiko Eugenio Murua hil zen, 93 urterekin.
- 8.Ostatua berriz ireki zuten maizter berrieik. Bosque ahizpa-lehengusuek hartu zuten herriko ostatuaren ardura. Trikitilari eta txalapartariekin egin zuten irekiera.

- 10.Internet ikastaroa hasi zen KZgunean, 20 ordukoia.
- 10.Liburutegian ordutegi berria jarri zen irakurleen arretarako, astearteetan 16:00etatik 18:00etara.
- 13.MAKILARI aldizkariko bilera. Lanak entregatzeko eguna.
- 14.Osinalde elkartearren urteko batzar orokorra burutu zen.
- 16.Balentzategi herri eskolan hurrengo ikasturterako haurren matrikula epea ireki zen.
- 18.Herriko eskolan informazio-bilera, matrikulazioari buruz.
- 20.KZgunean ikastaroak amaitu ziren. Lorea Eziolaza tutoreak postua Maria Albisuri utzi zion, hamabostean behin begirale lanak egiteko.
- 24.Odol ateraldia herriko odolemaileentzat Ormaiztegiko anbulatorioan.
- 25.Antolar-azpiko Jose Lontxo Sagastizabal hil zen, 59 urterekin.
- 27.Elurra malo-malo egiten hasi zuen, asteburu guztian jarraituz, 30-40 zm-ko geruza pilatzeraino. Astebete iraun zuen estalki zuriak
- 29.Rallysprinta iragarrita bazegoen ere, elurteak bertan behera utziarazi zuen.

MARTXOA

- 5.Hernaniko Iraulio Pantaleone bertso eskolako kideen ikuskizuna egon zen ikusgai Ostatu aurrean, eta ondoren kantu afaria Osinalde elkartean.
- 6.Osinalde elkarteko mus txapelketa jokatu zen, 26. edizioa. Joxean Ormazabal Mapa eta Joxe Luis Bidegain garaile.
- 7.Seigarren rallysprinta jokatu zen. Ramon Apalantza garaile. Joseba Sanchez legazpiar zale zenari oroitarria jarri zioten San Lorentzoren aterpearren alboan.
- 12.Udalatzak 2004 urteko aurrekontuak onartu zituen.
- 13.Aztiriko elkartean bertsolari gazteen saioa, Osinalde saria abian jarri: Miren Artetxe, Unai Muñoa, Xabier Astigarraga, Oskar Alberdi, Aritz Aranburu eta Iñaki Iturrioz. Artetxe eta Aranburu sailkatuak.
- 14.Espaniar estatuko hauteskunde orokorrak burutu ziren. Emaitzak: EA 120, EAJ 74, Aralar-

- Zutik 27, IU 5, PSOE 4, PP 3, FE-JONS 1, Baliogabeak 57 (ezker abertzalea), zuri 1. Zentsua 344. Parte-hartzea % 81,98.
- 19.Aunditegiko Patxi Urkiola Deba hil zen, 73 urterekin.
- 25.Gazteluko Joxe Mari Goia Iza hil, 73 urterekin.
- 28.Urrutiko Pako Ormazabal (Donostian bizi zen) hil, Indar enpresaren sortzaileetako bat izan zen, aurreneko aldian.

APIRILA

---

3. Goierriko bola txapelketaren azken jardunaldia udal bolatokian. Eguneko Xepeño Agirrek irabazi zuen; orokorra Antonio Alustizak.
4. Goruntz dantza taldea Zaldibiako dantzari txiki egunean partaide.
8. Aste santuko elizkizunak hasi ziren.
8. Udalak Antonio Olariaga Alkixa-ri oroigarria eman zion, herriko edadetuena izateagatik. Martxoan 98 urte bete zituen.
8. Makilari aldizkariaren 15. alea banatu zen etxeetara.
- 11.Aberri Eguna, gogoratze ekitaldia egin zen enparantzan.
- 13.Lau herritako pilotariekin -tartean gabiriarra-haurren txapelketako kanporaketak hasi ziren jokatzen herriko pilotalekuuan.
- 14.Ordiziako Artzain Egunean Amelia Jauregik saria eskuratu zuen, ahari gorri zaharretan lehenengo postua lortuz.
- 17.Argazki erakusketa ireki zen kultur etxearen, sarketara aurkeztutako lanekin.
- 17.Kultur astea hasi zen haurren pilota txapelketako finalekin.
- 17.Osinalde bertso sarketaren finala. Oihana Bartra bilbotarra garaile.
- 18.Hitzak patriketan haurrentzako ikuskizuna iragarrita bazegoen ere bertan behera geratuda, antzezle batek min hartu zuelako.
- 19.Udaberriko lore eta landareen zainketaz hitzaldia.
- 20.Diapositiba emanaldia, Eneko Etxebarrietaren 4 urte, 46.000 km, 35 herrialde bizikletaz.
- 21.Diapositiba emanaldia, Ina Ruforen Transeuropa: Ipar Lurmuturra-Tarifa lana.
- 22.Sukaldaritzaz hitzaldi-erakustaldia egin zen Erbile Elkartearen.
- 23.Kutsidazu bidea, Isabel antzezlan ospetsua eman zuten frontoian.
- 24.Eskolako haurrek antzerki emanaldia egin zuten elizako antzokian.

- 25.Goruntzen saioa plazan eta Txindata musika eskolako ikasleen kontzertua, Kultur Asteari amaiera emateko.
- 25.Goruntz taldea Beasaingo dantzari txiki egunean partaide.
- 25.Argazki lehiaketako sariak banatu ziren: lehen saria Amelia Jauregi, bigarrena Pake Galdos.

MAIATZA

- 1.Eliza atariko amabirjinaren irudia Donostiako gotzaitegira eraman zuten, beste zenbait eskulturekin batera erakusgai jartzeko.
- 8.Goruntzek Ezkioko jaietan saioa eman zuen arratsaldean.
- 9.Mendi irteera Osinalde elkartetik, Bizkaiko itsasertzera: Armintza-Gorliz. 29 lagun joan ziren.
- 15.Baserritarrek San Isidro patroiaren eguna ospatu zuten. Mezaren ondoren Ostatuan bazkaldu zuten lagun artean.
- 22.Atzeratutako Hitzak patriketan haurrentzat antzezlana eman zen, Iñaki Beraetxe eta Aitzpea Goenaga aktoreen eskutik.
- 24.Elizako kanpandorreko ordularia eta ordukanpaiak berriro martxan jarri ziren konpondu ondoren, hilabete batzuk hondatuta egon baitziren.
- 25.Beasaingo Loinatz jaien barruan, urteko azoka berezian Agerreberriko Maria Etxezarretak postu dotoreenaren saria eskuratu zuen.
- 30.Jaunartzeak: Irene Arrondo Aizpuru eta Joseba Bidegain Prado.

EKAINA

- 1.Artzaitour ibilbidean sartu zen Baztarrika baseria, gaztaren elaborazio prozesua ikusteko aukera eskainiz.
- 4.Euskal Bizikletako 3. etapa Aztiritik igaro zen, Zerain aldera.
- 4.Balentzategiko ikasleek jardunaldi osoko azken escola-eguna zutela-eta Ostatuan bazkaldu zuten guztiak batera.
- 6.Goruntz Ordiziako dantzari txiki egunean partaide.
- 10-11.Eskolaumeen egonaldia Beiren (Nafarroa).
- 12.San Juan bezperako suaren inguruan dantza egiteko lehen entsegua egin zen, nahi zutenentzat.
- 13.Balentzategi eskolak Eskola Txikien Egunean parte hartu zuen Aizarnazabalen.

- 13.**Europar hauteskundeak.
- 13.**Emakumeen urteroko lagun arteko bazkaria Kortan.
- 13.**Korpus Kristi eguneko prozesioa egin zen eguerdiko mezatan.
- 15.**Ardo dastaketa ikastaroa hasi zen Erbie elkartean, 15 lagunekin.
- 18.**Herri eskolan ikasturteko azken eguna, neskak mutilen aurka futbolean jokatuz.
- 19.**Santa Lutziko 4x4 todoterrenoen proban Eñaut Igartzabal partaide, Suzuki noranahikoarekin.
- 20.**Eskolako ikasle, guraso eta irakasleen egunpasa Pagoetako parkera.
- 21.**Goizaldean Etxeberri-Bizkai baserriko Antonio Oñatibia Mandiola (69 urte) hil zen, bezperan Andoainen auto istripua izan ondoren.
- 22.**Herriko odol-emaileantzako ateraketa Ormaiztegiko anbulatorioan.
- 23.**Txindata musika eskolako ikasleen kurtso amaierako kontzertua Ormaiztegin.
- 23.**San Juan bezperako sua piztu zen futbol zelaian. Agurra eta Sorgin dantza egin ziren.
- 27.**Bataioak: 7 haur bataiatu ziren batera. Antxon Leatxe, Laura Leatxe, Jon Arratibel, Xabier Aldanondo Aizpuru, Naroa Murua Aramendi, Mariñe Urkiola Azpiazu, Gaizka Peralto.
- 28.**Udaleku irekiak martxan jarri ziren, uztailaren 23 arte. Hiru begirale eta 26 haur.
- 28.**Barretxeko Natividad Elosegi Odriozola hil zen, 94 urterekin.
- 29.**Liburutegi zerbitzua berriro martxan jarri zen. Amaia Larrañaga da arduradun berria. Ordutegia astearteetan 16:00etatik 18:00etara.
- 29.**Urruti gainaldeko errepidean, trenbide aldeko lubizia konpontzeko lanak hasi zituzten.
- 29.**Goruntzek Santa Lutzi auzoko San Pedro jaietan saioa eskaini du eguerdian.
- 30.**Festetako bilera egin zen udaletxean, egitaraua zehazteko.

- 17.**Futbol partida Aztiriko Gainzabal zelaian, gabiriarrak aztiriarren aurka. Tortila patata lehiaketa (irabazleak Baztarretxeko anaiak), toka eta bola, erromeria Epelde eta Larrañagarekin...
- 18.**Santa Marina eguna Aztirian. Txirrindu igoera herrikoia, bertsolariak, dantzariak, herri kirolak... Txirrindu igoera: 1.Iñigo Andola, 2. Josu Deba, 3. Juanjo Alustiza.
- 22.**Santa Madalena eguna Alegian. Goruntzen emanaldia, haur-jolasak, Joselu taldea.
- 23.**Haurren udaleku irekiak bukatu ziren.
- 24.**Alegian festak: herri afaria eta Joselu Anaiak.

ABUZTUA

- 9.**Herri afaria Kortan. Auzoko helduenari oroigarria eman zitzaion: Izar-tzikiko Mariatxori.
- 10.**San Lorentzo eguna. Meza baselizan, hamaiketako, ahari jokoa, mus txapelketa...
- 13-18.**Herriko jai nagusiak ospatu ziren.
- 17.**Eneritz Gorrotxategi, Andoni Zaballos eta Iban Irazustabarrena Hungarian izan ziren dantza egiten, Beasaingo Aurtzakarekin joanda.
- 18.**Herria txukuntzea.
- 28.**Herriko Ostatua itxi zen irailaren 17 arte, oporraldiagatik.
- 30.**Astiazarango Eugeni Salsamendi hil zen.

IRAILA

- 8.**Ordiziako Euskal Jaietako azoka. Pello Olariagak bi sari oiloekin.
- 9.**Kurtsoaren hasiera Balentzategi herri eskolan.
- 9.**Kazkabarria indarrean egin zuen. Arratsalde eta gaeuan 42 litro ur bildu ziren metroko. Harria pilota txikien neurrikoa: kalte handiak eragin zituen sagarrondoetan eta soro-baratzetan.
- 10-12.**Goierriko txirrindulari itzulia hiru egunetan herritik igaro zen: Aztiri -3 aldiz-, Atagoiti eta Gabiria igoz.
- 11.**Goierriko Hitzaren 0. alea jaso zuten gabiriarrek etxeetan.
- 15.**Haurtzaindegia martxan jarri zen, 3 umerekin eta bi zaintzailerekin. Udaletxeko lehen solairuko etxebizitzan dago kokatua.
- 18.**Kortan bizi zen Matias azkoitiarra hil zen, Madariaga-barrena baserrian.
- 20.**Gripearen aurkako udazkeneko kanpaina abian jarri zen medikuarenan.
- 25.**Arantzazura erromesaldia oinez, Aztiritik abiatuta, Urbistik bueltan. 11 lagun. Bazkaldu eta

UZTAILA

- 4.**Goruntz Mutiloan partaide, San Pedro festetako saioan.
- 11.**Pagoeder gainera irteera 21 herritarren talde batek. Bazkaldu Osinalde elkartean.
- 12.**Ormaiztegitik Gabiriarako beheko bidea asfaltatzen hasi ziren, Lierniko bidegurutsetik minetako Zubira bitartean.
- 15.**Ardo dastaketaren amaiera. Bukaeran afaria Erbie elkartean ikastaroan ibilitakoek.
- 16.**Aztiriko festak hasi ziren. Herri afaria Benta Lehorr jatetxean.

- herrira itzulera.
- 26.**Arantzazura erromesaldia herritik. Harrera eta Meza nagusia gabiriarrentzat. 54 lagun bertaratu ziren, gehienak autobusez.
- 26.**Goruntz taldeak Lazkaoko dantzari txiki egunean parte hartu zuen.

URRIA

- 2.**Osinalde bola txapelketan Imanol Agirre segurarra garaile (36 birla).
- 5.**Herri bilera udaletxean, festen balantzea hizpide hartuta.
- 10.**Elizako organoaren 2. mendeurrena ospatzeko kontzertu berezia. Vicente Ros organo jole valentziarrarekin.
- 31.**Jubilatuen eguna. Alzibarko Eduardo Atin eta Antolar-azpiko Rosa Aierbe omenduak. Ostatun bazkaldu zuten 80 bat lagunek.
- 31.**Julian Alustiza Aztiri-ren Bizinahiaren arnasa liburuaren aurkezpena Aztiri-bat elkartean. Omenaldi xume bat ere egin zioten fraile frantziskotarrari.
- 13.**Zumarraga eta Urretxuko Santa Lutzi azokatik sari ugari ekarri zituzten baserritarrek.
- 21.**Donostiako Santo Tomas azokan sari ugari eskuratu zituzten gabiriarrek, batik bat errezial sagarretan (lehen hiru sariak).
- 24.**Gabon egunean taldeak atera ziren herriko baserrietan kantari. Eskolako umeak euren etxeetara joan ziren goiz partean; aztiarrak; Osinalde elkartekoak (Oroitzek jo zuen soinua); Izar Haundiko lehengusuen taldea; eta beste lagun kuadrila batzuk.
- 25.**Eguberri eguna. Arratsaldean elur-txingorra hasi zuen, eta zuritu. Hiruzpalau egunetan iraun zue, gainetik izoztu egin baitzuen.
- 31.**Urte Zahar eguna. Gazte kuadrilak apustu-joko bat egin zuen: Arrondo Ene paretik Ostatu aurrera.

Aimar Maiz

AZAROA

- 1.**Santu Guztien egunean hilerra loren apainduta. Arratsaldean erosarioa.
- 1.**San Esteban baserriko Joxe Mari Garmendia hil zen.
- 6.**Itzaitegi baserrian sagardoa egin zuten, Astiazarango sagarrekin.
- 13.**Goruntz dantza taldeko erakusleen afaria Ostatuan.
- 14.**Giulia Biagetti organo jole italiarraren kontzertua Gabiriako elizako organo zaharrean, 200. urteurreneko ospakizun ekitaldietan bigarrena.
- 21.**Errezil sagarraren eguna. Errezil sagarretan: 1. Xabier Arratibel (Urkiola); 2. Iñaki Maiz (Eguzkitza); 3. M. Isabel Zumalakarregi (Izar Haundi). Sagar goxo lehiaketan: 1. Anita Zubizarreta (Urkiztegi).
- 22.**Futbol zelai zaharra altzatzen hasi ziren, kirolgune berria egiteko obretan. Aurrekontua 301.000 eurokoa du.

ABENDUA

ERLEAK

HERRIAREN OHITURA, MITO ETA SINISMENEN LEKUKO

Zalantzak ez dago gaur egun herriohituren eta mitologiaren arloan erleek garrantzia galtzen ari direla, baina horrek ez du esan nahi garai batean erleek garrantzi handia izan ez zutenik euskal ohituretan eta jokabideetan, eta, nola ez, euskaldunon sinesmenean.

Horrela bada, Gabirian ere hainbat baserritan baziren erleak orain dela urte asko, eta amona batek honela gogoratzen du bere haurtzaroko garai hora:

"Nire aitonak eta amonak oain dala 100 urte edo, baserritik gertu zegoen aizti eder baten ondoan erle toki bat zeukaten, lau oolez eindako amar bat kaja zeuden eta aien barruan abaraskak argizariz beteta eta antxe eitten zuten eztia.

San Migeletako ilberan aitzen giñan eztie kentzen, atzekaldetik burnia sartu, burniak kako bat bazun, arekin aberaskak ataa ta ontzira. Abaraskak eskukin estutu ta eztia atatzan gendun, geo trapun filtrau estututa eta ua izaten gendun etxeako eztie. Argizarie urtzeko, berriz, ura irakitten jartzen gendun ontzi baten, eta beste ontzi baten abaraskak gaiñean jarrita urtutzen zan. Argizaia lurra lustratzeko eta erabiltzen gendun.

Erleetara joaten zianen, burua, aurpegia eta eskuk ondo babestuta eramatzen zituzten, baina goanteik gabeko garaia ere izan zuten eta ordun, eztikin eskuk ondo igurtzi, sonbreiru zaar batzuk burun jantzi eta izara puskak edo alkandoraren bat burutik bera sartu, aurren sare paska bat eantsi, ta akabo, ua zan gure trajea. Kea bai, kea ibiltzen gendun.

Etxeko senitarteko bat iltzen zanen familiko bat erletokira juten zan eta onako au esaten zien:

"Jainkoak egun on dizuela, onelako il da eta zuek egin argizaire kandelak eitteko."

Orretaz gain, arrigarria bada ere, gure etxen piku arbolen adarrak ez zituzten inoiz erretzen, oso zabaldua baitzegon piku adarren keak erleak iltzen zituen ustea.

Dana dala, erleen alderdi onez gain, txarrak ere badira eta nola ez, ez dira bate atseginak izaten erleen zitzadak. Zeinek ez du entzun iñoz erleek astoa ito zuteneko kontu ura. Baina, astoez gain gizakiek ere artzen zituzten erleen zitzadak eta orien mina goxatzeko baratzuriz igurzten zuten eldutako lekue.

Erleak miresten jarraitzen duen amona bat

GERORATZEA

Orain arte, gurea bezalako herrietan, haurtzarotik hasita erakutsi da usadioak agintzen duena, berdin da lurrak lantzeari buruzkoa izan ala oihal xaretuak zurtzitu eta erabiltzeko moduan jartza nahiz esaera zaharren mezuak ulertu eta aintzat hartza. Gauzak estimatzen eta kostata lortutakoa maitatzen ikasi genuen helduagoengandik: kilometro batera zegoen iturritik, udako giro sargorian, ekarritako ur freskoa sastaldu gabe zaintzen; ogi zuria lurrera erorita ere, putz egin eta hautsik handienak kendu ondoren, muin eman eta jaten, zakarretara bota ordez; adabakidun arropekin eroso sentitzen; erositakoa baino geure eskuz egindakoa gehiago eta goxoago maitatzen; geneukana erdibanatzen; inoren bizkar parrerik ez egiten, eta batik bat, gutxiago zenari ...

Gure aiton amonek bazekiten bakarrik azkarrago egin zezaketen lana gurekin batera egiten, pazientzia osoz itxaronez. Hazia erein behar bazen ere, jakinagatik guk botatako lekuak soilune galantak izango zirela eta aurreraxeago dena pilan erneko, uzten ziguten eta hantxe aritzen ginenean, ahaleginean, geuk ereindakoa erneta ikusteko pozez. Hanka sartze galantak egingo genituen baina, haien erakusteko grinari esker ikasi genuen. Zeini ez zaio behiak jaitsi eta galdarara bidean palastara esnerik erori ikusi genuen. Nork ez du, amonaren ezkutuka, beso ttikietan hartuta sukalderra zeraman baldetik? Nork ez du, amonaren ezkutuka, beso ttikietan hartutako karretila betea, arraultze saila txikitu? Zeinek ez du aitaren eskuetatik hartutako karretila betea, eramaten hasi orduko, bertan itzuli? Nori ez zaio senideren bat besoetatik erori edo sehaska aldapan behera bidali, amak pakean uzteko esanagatik? Helduagoak egiten ikusitakoa egin nahian da beti haurra eta, geroago, gaztea ere berdin.

Ni bertsotan, aitaren zaletasunagatik ere hasiko nintzen. Baita gure osabarer hizketarako txisparen eraginez ere. Mikearen ateraldiengatik, nola ez. Dionisiorengariz adar jotzeak tarteko. Antonio Alkixa Arretxemendi ingurutik pasatzean, gure aitarekin esaldien bukaerako hitzak errimatuz ia karrileraino eramaten zuen erosarioaren gainean ere, behar bada, bai. Baina, benetan, nor edo nortzuk izan ziren niri bultzada emaitza zidatenak? Luzio Gabiria eta Eusebio Igarzabal. Zergatik? Lehenak, ni ia ezagutu erabaki zelako. Bigarren - ikusiei buruzko iritziak eman, komentatu, balorazioak egin eta eskatu. Bigarren berriz, ni gaztetxo nintzela bertsolari ezagun zelako eta izan nahi nuenaren ispil izateaz gain, zekiena zorrotz ikas nezan ahalegindu zelako.

Orain Gabirin, nahiz eta plazaz plaza dabilen bertsolari gaztetxorik ez egon, egundoko ilusioz bertso eskolan dabilenik edo ibili denik bada edo, beste gabe, bertsoak jaten gozatzen duen haur eta gazterik. Horiei aukerak ematea da gure zeregina. Herrian ekitaldiren bat denean, kanpoko "onak" ekarri eredu gisara baina, aitzakia txikienean herritar gaztetxoak aurrera botatzen saiatuz.

Soinujoleekin ere hala egin behar genuke. Lehen Mandiolan bazela, Kalebarrenen ere bai, geroago Felipe Euzkitzakoa etorri zitzaigun... denekin gozatu dugu gabitarrok, aukerak eman dizkiegu, baliatu dituzte. Oraingoei berdin,

Txistularienan antzeko egoera da, Jexux, Patxi, bi Iñakik txanda pasa diete gazteagoei eta, horri esker, txistularien doinu eztia goxatzen du herria urtean askotan ez bada ere, egoerak hala eskatzen duenetan.

Nik uste, Gabirin ekitaldi mordoska egiten dela etorkizuneko soinujole, bertsolari, txistulari e.a. trebatzeko. Garai bateko golde arrastoari segiz, herritarrei lekua egiteko ohitura ez dugu galdu behar. Eurak bakarrik edo kanpokoekin nahastuta; eurak protagonista edo antolatzale baina, eman aitzakia bustitzeko eta exigitu, herria denok gara eta.

Besteak beste, aukera politak iruditzen zaizkit Santa Eskea, San Joan sua, Gabonak, Dantzari eguna, Ihauteriak, Zaharren eguna, Errezil Sagar azoka, Aztiri, Alegi eta Gabiriko jaiak, Urte Zahar arratsaldeko ekitaldia, Aberri Eguna, Osinalde Saria, San Lorentzo jaiak, Pagerreko irteera, Eskolako haurren jaialdia, Gabon eskeko eta dantzako afaria...

Etorkizuna bermatzeak eta oraina geroratzeak, begiak erne edukitzea eskatzen digu denoi eta, bereziki, herrian egiten ditugun ekitaldiak pentsatzen, antolatzen, burutzen edo lardaskan gabiltzanoi.

"Animo, garai bateko guraso zaharrek haina ez bada ere, asmatuko dugu eta!"

Jose Ignazio Murua

ETXEBIZITZA BURUHAUSTE

XXI. mendeko erronka bilakatu da gazteen artean gurasoengandik independizatzea. Datuek diote gazteak gero eta beranduago joaten garela gurasoen etxetik, batzuen ustez gazteak gero eta komodoagoak gara, ez dugu borroka egiten sinesten dugunagatik edo lortu nahi dugunagatik. Agian horrela izango da, baina gauzak asko aldatu dira duela urte batzuetatik hona.

Gazte askok pentsatuko genuen ziur aski, haserrealdiren batean, etxetik alde egitea, nahiz eta jakin pixka batean behintzat ezingo genuela horrelakorik egin. Izan ere ez dago batere xamurra, gaur egun etxe bat erosteko ia bizitza osorako zorretan sartu beharra baitago.

Gabiriako emakume bat entzun nion behin bere aita zenak 2500 pezetatan erosi zuela baseria, baina garai horiek aspaldi pasa ziren. Gaur egungo prezioek beste galaxia batekoak dirudite, inork ordaindu ezin ditzakeen zenbaki bukaezinak. Datuek euren kaxa hitz egiten dute, 1993. urtean Euskal herriko etxebizitzen batezbesteko prezioa 825 € -tan zegoen, hamar urte beranduago ordea 2107 €-tan aurkitzen da. Amstrongek tourreko aldapak igotzen dituena baino azkarrago igo dira etxebizitzen prezioak. Eta zer gertatu da soldatekin? Zer gertatuko zen ba? Askoz ere proportzio txikiagoan igo direla.

Badirudi joera honi ez diola inork frenurik jarriko oraingoz behintzat, zenbat ordaindu behar ote dugu etxebizitza etorkizunean? Ez dago jakiterik, baina garbi dago arazoa gainditzen asteko garaia dela.

Hala ere badirudi arazoa ez dela prezioena soilik, ikerketa batzuen arabera beste arrazoi bat ere bada. Antza ederki bizi gara gurasoen etxearen, denetik dugu: internet, telebista eta beste mila erosotasun, eta ez gaude guzti hauetako edozein etxe kaxkarrengatik uzteko prest.

Baina tira, gazte guztiak ez gara berdinak eta garbi dago milaka gazte daudela aukera baten zain norberaren etxera joateko. Batzuk esango dute irtenbidea etxe bat alokatzea dela baina alokatzea ere askorentzat ezinezkoa da. Batez beste 600 € ordaindu behar dira Euska Herriko hiriburuaren bi logelako etxe bat errentan hartzeko, eta kontutan izanik gazteen artean batez besteko soldata 650 € direla ez dago milagro haundirik egiterik.

Beste batzuentzat berriz azken aukera okupazioa da, kontutan harturik milaka eta milak etxe hutsik daudela askorentzat aukera bakarra da. Noski ez da oso erosoa, legez kanpuzitza esan nahi du, fama txarra hartzea, gizarteko zati handi batek ez onartua izatea...

Garbi dago etxebizitzarena gaur egungo arazo larrienetako dela eta ez dela konponduk hor goian dauden horiek borondate pixka bat jartzen ez duten bitartean. Hala ere espero dezagun berandu baino lehenago konponbiderenbat aurkitzea, bestela denok Zubiaztipirenean bizitzen bukatuko dugu.

Jon Mur
Jokin Muñoz

UDALEKO BERRIAK

URBANIZAZIO BERRIA

Herri kaskoan, futbol zelaia zegoen inguruan urbanizazio berria egiten ari dira. Proiektu hau Urbanizazio eta Aisialdirako Ekipamendu Proiektu bezala aurkeztu zen Eusko Jaurlaritzan eta bertan, aparkalekuak, iturria, jolaslekua... egingo dira. Proiektu honen exekuzioa "Construcciones Mendiola"ri esleitu zitzaion eta duen aurrekontua 400.905,41 € takoa da.

KEXA

Udaletxera kexa bat iritsi da eta denon ongi-izaterako denez, hemen azaltzea egokia dela iruditu zaigu.

Orain dela urte batzuk arte Alkain Buru pilotalekua txukun samar zegoen. Azken aldi honetan ohartu gara, pintada desegokiak egin dituztela herriko pilotalekuko hormetan. Urtearen hasieran garbitzen aritu ginan eta bi egunetara berriro egin zituzten. Mesedez, gure eta zure herri honi horrelakorik eta antzekorik ez egitea eskatzen dugu.

Herritar batzuk.

AGENDA 21

NOLAKOA NAHI DUZU IZATEA GABIRI?

Inork ez du Gabiri bertako herritarrek baino hobeto ezagutzen. Horregatik, Gabirin dagoeneko martxan jarria dugun Agenda 21 proiektuan zure partehartzea ezinbestekoa da.

Baina zer da Agenda 21? Udaletxea kudeatu eta gestionatzeko tresna berri bat da eta herritarren bizi kalitatea hobetzea du helburu.

Bertan hiru pauso nagusi bereizten dira: Lehenengo Ingurumen, Gizarte eta Ekonomia arloak aztertzen dituen diagnosi bat egiten da, herriaren gaur egungo egoera ikusteko. Diagnosi honek hobetu beharreko hainbat gai agerian jarriko ditu, bigarren pausoa helburuak finkatzea izango delarik. Azkenik, helburu hauek betetzeko ekintza plan bat finkatuko da, hau da, finkaturiko helburuak betetzeko eman beharreko pauso eta programak garatuko dira.

Urtero egiten diren ekintza ezberdinek, beren helburuak lortzen dituzten edo ez egiaztu beharko da, hurrengo urteko ekintza-plan berria erabaki aurretik.

Guzti hau egiteko ezinbestekoa da Gabiriarron iritzia aintzat hartzea; bai herriaren egoeraren diagnostia

egiterakoan, bai egin beharreko ekintzak aukeratzerako orduan, denon artean erabakiko baita nolako etorkizuna nahi dugun.

Goierrin, herri bakoitzean Tokiko Agenda 21 bat ezartzeaz gain, Eskualdeko Agenda 21a ere martxan jarria dago. Zenbait gaik (mugikortasuna, hondakinak, osasun sistemak,...) eskualde mailako hedapena daukanez, eskualde mailan aztertu eta tratatu behar baitira.

Gu, Gabiriko eta eskualdeko garapen jasangarria lortzen saiatuko gara, hau da, gure herritarren bizi - kalitatea hobetzen etorkizuneko belaunaldiiena kolokan jarri gabe. Honekin, Agenda 21aren helburuan, munduko jasanqarritasunean, parte hartuz.

Esan bezala, Gabirin dagoeneko Agenda 21 projektua martxan jarria dugu. Diagnosi fasearen barnean, gure herriari dagokion informazio bilketa bat egina dugu eta dagoeneko prestatu digute diagnostikoaren zirriborroa kontsultoreek.

Zirriborro hau eskuan izanik, udaletik hainbat ekarpen egiten ari gara, ahalik eta diagnosi osotuena lortu nahian. Hala eta guztiz ere, behin betiko diagnostikoa osatu ahal izateko, herritar guztiak partehartzea lortu nahi dugu: bai kaleko jendearena, enpresa arduradunena, elkarrekin ezberdinak ordezkarien...

Denon partaidetza izango duen foro bat osatzeko asmoa dugu udaleko ordezkariok, denon iritziak kontutan izanik lortuko dugun diagnostikoa eta jarraian prestatuko ditugun ekintza planak sinesgarriagoak izango baitira. Foro honen inguruko berri gehiago jakinaraziko dizkizuegu gauzak gauzatzen doazen neurrian.

TASAK

2005. urtea hastearekin batera, ur eta zaborrei dagozkienean ordaindu beharreko tasak igo egindira, 2004ean gertatu zen bezala, baita trakzio mekanikozko ibilgailuen gaineko zergak ere. Tasa hauek izan duten igoera, batzaz beste % 10ekoa izan da. 2004ean udalerriak arlo bakotzari dagokionez ordaindu dituen tasak, indarrean egon direnak eta horien ondorioz udalak izan dituen gastu eta kobrantzen datuak zein izan diren azalduko da hemen.

URA

·2004ean Gabiriako udalerriak kontsumitzen duen urarengatik ordaindu beharreko prezioa hurrengoa izan da:

Ur biltegira datorren ura: 0,36 € / m³ ko.
 Ura bajan : 0,24 € / m³ ko.
Guztira: 0,60 € / m³ ko

Alegi Auzoko ura : 1,19 € / m³ ko.

2004ean indarrean egon diren tasak berriz, ondorengoa izan dira:

Etxebizitzak: 0,48 € / m³ ko.

Industriak : 0,60 € / m³ ko.
Kontagailuen mantenimendua : 6 euro urteko
Estolderia: ur kontsumoaren % 30 a.

Tasa hauek indarrean egonik, 2004. ekitaldian udalak izan dituen gastu eta diru sarrerak hurrengoak izan dira:

GASTUAK			
Azpiegitura	Kudeaketa	Ura Altan	GUZTIRA
Finantzaketa	Integrala	(Kaskoa)	
3.372,42 €	7.241,12 €	10.608,48 €	21.222,02 €
GASTUAK	SARRERAK	DIFERENTZIA	DEFIZITA
21.222,02 €	12.643,81 €	8.578,21 €	% 40,42

2005. ari dagokionez, Gabiriako udalerriak kontsumitzen duen urarengatik ordaindu beharreko prezioa, hurrengoa izango da:

Ur biltegira datorren ura: 0,40 € / m³ ko.
Ura bajan: 0,24 € / m³ ko.
Guztira: **0,64 € / m³ ko.**
Alegi Auzoko ura: 1,19 € / m³ ko.

· **2005**ean indarrean egongo diren tasak berriz, ondorengoak dira:

Etxebizitzak: 0,53 € / m³ ko.
Industriak : 0,64 € / m³ ko.
Kontagailuen mantenimendua: 6 € urteko
Estolderia: ur kontsumoaren % 30 a.

ZABORRAK

· **2004.** urtean indarrean egon diren zabor tasak ondorengoak dira:

Etxebizitzak: 26,50 € urteko
Industriak: 33,10 € urteko.

Ekitaldi honetan zabor zerbitzuak eragin dituen gastuak eta sortu dituen diru sarrerak ondorengoak izan dira:

GASTUAK	SARRERAK	DIFERENTZIA	DEFIZITA
16.660,49 €	4.046,75 €	12.613,74 €	% 75,71

Zabor bilketa zerbitzuan altan dauden zergadunak 158 izanik, zergadun bakoitzari eman zaion zerbitzua 105,45 € kostatu da 2004. urtean, gutxi gora behera.

Sasieta Mankomunitatetik adierazi zaigunez, 2005 - 2007 denboraldian udal aportazioek

jasango duten igoera hurrengoa izango da:

EKITALDIA	IGOERA (%)
2005	5,20
2006	9,15
2007	3,00
GUZTIRA	17,35

2005. urtean indarrean egongo diren zabor tasak berriz, ondorengoak izango dira:

Etxebitzitzak: 29,16 € urteko

Industriak: 36,40 € urteko.

TRAKZIO MEKANIKOZKO IBILGAILUAK

Trakzio Mekanikozko Ibilgailuen Gaineko Zergaren Ordenantza Fiskalak 2.004. urtean inolako aldaketarik izan ez bazuen ere, 2.005. urterako % 10eko igoera izango du. Hurrengo taulan 2.004. urtean trakzio mekanikozko ibilgailuen gineko zergarengatik indarrean egon diren tasak eta 2.005ean indarrean egongo direnak agertzen dira:

	2.004ko tasak	2005eko tasak %10eko igoera
TURISMOAK		
9 zaldi fiskaletik beherakoak	18,03	19,83
9tik 11,99 zaldi fiskalera bitartekoak	36,06	39,67
12tik 13,99 zaldi fiskalera bitartekok	60,10	66,11
14tik 15,9 zaldi fiskalera bitartekoak	84,14	92,55
16 tik 19,99 zaldi fiskalera bitartekoak	108,18	119,00
20 zaldi fiskaletik gorakoak	132,22	145,44
AUTOBUSAK		
21 plaza baino gutxiagokoak	83,30	91,63
21etik 50 plazara bitartekoak	118,64	130,50
50 plaza baino gehiagokoak	148,30	163,13
KAMIOAIK		
1.000kg-tik beherako karga erabilgarria dutenak	42,28	46,51
1.000tik 2.999kg-ra bitarteko karga erabilgarria enak	83,30	91,63
2.999tik .9999kg-ra bitarteko karga erabilgarria dutenak	118,64	130,50
9.999kg-tik gorako karga erabilgarria dutenak	148,30	163,13
TRAKTOREAK		
16 zaldi fiskal baino gutxiagokoak	17,67	19,44
16tik 25 zaldi fiskalera bitartekoak	27,77	30,55
25 zaldi fiskal baino gehiagokoak	83,30	91,63
ATOIAK ETA ERDIATOIAK		
1.000 baino gutx. eta 750kg baino gehiag karga erab	17,67	19,44
1.000tik 2.999kg-ra bitarteko karga erab dutenak	27,77	30,55
2.999kg-tik gorako karga erabilgarria dutenak	83,30	91,63
BESTELAKO IBILGAILUAK		
Ziklomotoreak	4,42	4,86
125cc-ra bitarteko motozikletak	7,57	8,33
125cc-tik 250cc-ra bitarteko motozikletak	15,15	16,67
250cc-tik 500cc-ra bitarteko motozikletak	30,29	33,32
500cc-tik 1.000cc-ra bitarteko motozikletak	60,58	66,64
DIRU SARRERAK GUZTIRA	20.325,48 €	22.358,03

JUBILATU EGUNA

2004ko Urriaren 31n

"A zer kuadrilla"

Omenduak: Antolarratzpiko Maria
Alzibarko Eduardo

Mª Luisa eta Pilar solasean

Ostatun, bazkaltzen

Bertsoak bota ondoren, kontutan!

AITA JULIAN ALUSTIZAREN LIBURU AURKEZPEN EKITALDIA

AITA JULIAN ALUSTIZA " AZTIRI " - REN AURKEZPEN - EKITALDIA

Aita Julian Alustizak bere hirugarren liburua argitaratu zuela aprobetxatuz, Bizinahiaren arnasa, liburuaren aurkezpen ekitaldia prestatu zen Aztiri Bat elkartean, 2004ko urriak 31n.

Arantzazuko fraide hau, Aita Julian bezala dugu ezaguna herrian. Aztiriko Etxetxo baserrian jaio zen 1913ko urriak 30ean. Auzoaren izena erabili izan du bere idatzi gehienak sinatzeko: " Aztiri ", bere auzoarekiko izan duen miresmenaren adierazle.

Azken ia berrogeita hamar urteok (1955etik hona) Arantzazun daramatza bizitzen, tartean Zarautzen emandako bi urteak kenduta (1958-60).

Gazte-gaztetan Arantzazun apaiztu ondoren (1936ko uztailaren 12an), Gaztelan eman zituen lehen sei urteak eta ondoren Erriberrin, Bilbon eta Tolosan, berriro Arantzazura iritsi arte.

Hainbat urtetan Arantzazun bizi izanik, menda gustuko izan du Julianek, mendian ibiltzea, horren sekretuak miatzea eta horren doinuak entzutea... Baino ez da izan mendian geratzeko, maiz jaitsi izan da Julian Arantzazutik prediku eta misio-lanetan.

Euskal literaturako ikasliburueta askotan Aita Julian Alustiza Aztiri aipatu ere egiten ez bada ere, fraide frantziskotar hau ez da edozein, baditu bi liburu lehendik ere argitaratuak: *Lihoaaren penak eta nekeak* (1981) eta *Euskal baserriaren inguruan* (1985).

Urriak 31n Aztiri Bat elkartean izan zen aurkezpen ekitaldian aurkeztu zen bere azken liburua, *Bizinahiaren arnasa*.

Hiru eratako materialak dakartzan liburua da hau: olerkiak, oritzapenak eta testigantzak eta umoreko istorioak. Paulo Agirrebalzategik, Jakin taldeko kideak, egin du editore lana. Honek azaldu zigunez, sermoilari serioa izan zen Aita Julian Alustiza, baina gizon umoretsua ere bai, liburu honetan ikus daitekeenez.

Liburu - aurkezpen alai eta jendetsua egin zen Aztiri bat elkartean. Aurkezpen ekitaldia Legazpiko Burdinola elkarreka antolatu zuen.

Jose Luis Ugarte bertako kideak adierazi zuenez, hasiak ziren Aztiriko bailarako historia idazten, eta helburu horrekin egin zioten Arantzazura Aita Julian Alustizari bixita. Bertara joatean

jakin zuten Julian Alustizaren liburu berria irteteko zorian zela. Burdinola elkarteaarentzat aurkezpen hau antolatzea ohore handia izan zela aipatu zuen Ugartek.

Aitor Azpiazu, etnologian adituak Aztiri oso autore interesgarria dela etnografia aldetik adierazi zuen. Aztirik 1981ean lihoaren penak eta nekeak idatzi zuen, liburu hau orain ezin litekeela idatzi aipatu zigun berak. Gainera, Julian Alustizak Aztiriko gorabeherak askotan aipatzen ditu bere liburuetan, XX.mendeko zati handi baten lekuko izan baita.

Aita Julian Alustizak laurogehita hamaika urte eginak zituen aurkezpen ekitaldiaren bezperan, eta aitzakia hau aprobetxatuz liburuaren aurkezpen ekitaldia Aita Julian Alustizaren omenaldi ekitaldi bilakatu zen.

Arantzazuko anaien izenean, Juan Jose Iturriozek Asisko San Frantziskoren Loretxoak liburua oparitu zion; Joxe Otegi Aztiri - Bat elkarteko lehendakariak kolore bizikzo makulu bat oparitu zion elkartearren izenean; Gabiriako Udalaren izenean berriz, lore sorta eta oroigarri bat oparitu zitzaizkion, kultur munduan egin duen lan zabalaren eskerron gisa.

Ekitaldiari amaiera emateko, Jokin Matxinandiarena Aztiri - Bat elkarteko baziideak bertso batzuk kantatu zituen eta txalo zaparrada batekin eman zitzaion amaiera Aita Julian Alustizaren aurkezpen - omenaldi ekitaldiari.

Josune Agirre eta Ainhoa Aizpuru

HAURTZAINDEGIA

Kaixo lagunok!!!

Gabiriako Haurreskolatik idazten dizuegu geure berri jakin dezazuen. Bertara, hiru multiltxo joaten gara, Edorta, Patxi eta Xabier. Baino laister neskato bat, Naroa, ere hasiko zaigu beraz, laukote ederra osatuko dugu.

Goizeko 8,30etatik aurrera, pixkanaka-pixkanaka haurreskolan azaltzen goaz, nagiak astintzeko asmoz. Bertan, txikienok biberoi goxo-goxoa hartzen dugu eta behin tripa pottolo-pottolo dugunean sehaskara eramaten gaituzte lo kuluxka txiki bat egin dezagun. Bitartean besteak puzzle, animalien liburu edo margo artean ibiltzen gara. Ez dakizue zelako marrazki politak egiten ditugun, artista batzuk eginak gaude dagoeneko!

Behin txikitxoak esnatzean, denak elkartzen gara gelan eta gure andereñoak jostailuak ateratzen dizkigu. Denetik dugu hemen, ez gara berehalakoan aspertzen ez! Batzuetan traktorearekin ibiltzen gara edo kotxe-kapotarekin, baita musika instrumentuekin zarata ateratzen eta noski, gehien gustatzen zaiguna musika alaia jarri eta txaloak joaz dantzan aritzea da.

Egun bereziak suertatzen direnean ere, geure moduan baina ospatu egiten ditugu, hala nola, Donosti egunean, txapela jarri buruan eta danborra joaz aritu ginen eta ihauerietan berriz, pailasoez mororrotu gara, ez dakizue zelako piurekin atera ginen Haurreskolatik!

Aipatu nahiko genuke, gure artean oso ondo moldatzen garela, egia da badirela egunak gure andereñoa pixkatxo bat amorratzenten duguna, batak besteari txupetea lapurtzeagatik edota jostailuak eskutik kentzeagatik... baina hau ez da sarritan gertatzen. Hala ere, beti ezingo gara bada txintxo- txintxo ibili ez?

11,30ak-12ak bitartean amatxok preparatutako

pure goxo-goxoa bazkaltzen dugu. Gure tripontziak bete ditugunean pixkat batean jolastu eta oheratu egiten gara. Ilunpetan egoteko leihoak itxi eta musika lasaia entzunaz loak hartzen gaitu eta amets politak izaten saiatzen gara.

Behin esnatzerakoan andereñoak bere besoetan hartzen gaitu eta gu entretenitzen saiatzen da aitatxo edo amatxo eterri bitartean.

Beno ba, hurrengo batean kontu txiki gehiago kontatuko dizkizuegu, bitartean, ondo pasa Mari Tomasa!
"Paaaaaaa" handiak Gabiriako Haurreskolatik.

Garbiñe (Andereñoa)

KZ GUNEA

Gabiriako kzgunea, Interneteko prestakuntza eta erabilera eskuratzeko doako zentrua da.

Bertan, sarean nabigatzeaz gain, ikastaroak eta mintegiak antolatzen dira, Gainera, hamabost egunez behin tutore bat joaten da mintegiak irakatsi eta erabiltzaileen zalantzak argitzeko. Honako zerbitzuak eskeintzen dira: prestakuntza, nabigazioa, e-mail, web guneak, erkidego birtualak: Web guneak interneten gehien erabiltzen den zerbitzua denez, segidan batzuk aipatuko ditugu.

Eguraldia

www.euskadi.net/meteo
www.meteored.com
www.anticiclon.com
www.ehkme.com

Bidaiaik

www.muchoviaje.com
www.nekatur.net
www.toprural.com
www.easyjet.com
www.deviajes.com
www.vijarabajoprecio.com

Rutak

www.guacamps.com
www.viamichelin.com

Udaletxeak

www.gabiria.net
www.goierrri.org
www.ordizia.org
www.beasain.net

Gazteria

www.aisia.net
www.jaiak.net
www.gruposyconciertos.com
www.eitb.com/gazteak
www.gazte-herri.org
www.educaweb.com
www.educared.com
www.rincondelvago.com

Nekazaritza

www.mendikoi.net
www.infoagro.com
www.agricultura.org
www.agroinformacion.com
www.granjafamiliar.com

Kotxeak

www.coches.net
www.supermotor.com
www.autozit.com
www.forocoches.com

Lana

www.lanbide.net
www.infojobs.net
www.trabajos.com
www.inem.es
www.adegilan.es

Komunikabideak

www.eitb.com
www.berria.info
www.gara.net
www.diariovasco.com
www.prensaescrita.com
www.marca.com

Bilatzaileak

www.google.es
www.aurki.com
www.hispavista.com

Kirola

www.osasuna.es
www.realsociedad.com
www.alaves.com
www.athletic-club.es

Haurrak

www.txiki.net
www.takolopirritxetaporrotx.com
www.ipurbeltz.com
www.eitb.com/betizu
www.kliketaklik.com

Sukaldaritza

www.karlosnet.com
www.lacocinasana.com
www.cocinadelmundo.com
www.recetas.net

Osasuna

www.oskidetza-svs.org
www.guiadeenfermeria.com
www.saludonline.com
www.farmacia.org
www.boticabuela.com

Olatz Iztueta

FUNDICIONES GABIRIA S.L

60ko hamarkadan inguruko ijezketetarako lingote-ontziak egiten zituen Fundiciones Gabiria lantegiak. Horrela bada, garai bakoitzak jasan dituen aldaketei erantzun ematen jardun du urteetan zehar. Etapa bakoitzak bere ekoizkin nagusia izan du, horrela, burdinurtu materialez egindako motor elektrikoentzako karkasak, material berdineko haize-sorgailu eolikoentzako karkasak, eta era ezberdinetako moterrentzako karkasak izan dira protagonista lantegiaren historian.

Gaur egun, ordea, altzairu berezi eta herdoilgaitzen mundura trantsizioan murgildurik dago, balio erantsi haundiagoko produktuak ekoizteari apustua eginez, atzerriko lehiakideen aurrean, kalitatea eta lan taldearen esperientzia faktoreak merkatuari eskainiz.

Gure produktuak, orokorrean ez dira zuzenean merkaturatzen, gehienek beste zerbitzu eta eraldatze prozesuak behar dituzte; gure asmoa, balio-katearen maila gehiago barneratzea da, ekoiztutako produktua eraginkortasunez kontrulatuz bezeroei erantzun osoa eskaintza, alegia.

Bestalde, lan taldea 15 lagunet osatua dago, gehienak goierritarrak, eta adin ezberdinetako langileak ditu, esperientzia handiko pertsonak eta potentzial handiko gazteek elkartze oparoa osatuz. Egungo produktuak sektore oso desberdinetara zuzendurik daude, hala nola, harrobi eta zemuntu-fabrikentzako osagaiak egiten dira, balbula-sektorea, hultzari-urbanoko hainbat produktu, etab.

ETORKIZUNAK: HIRU ARDATZ NAGUSI

Etorkizuneko proiektu honek, hiru ardatz nagusi ditu: lan taldearen eta bezeroaren gogobetetze osoa lortuz, kalitate eta balio erantsi handiko ekoizkinak eskaini, ingurunea errespetu osoaz tratatzuz.

Oskar Mambrillas

KRISTON MARTXA

Kriston martxa dute gazteek gaur egunekoek eta garai batekoek, gaztetasunaren beraren ezaugarri, nonbait. Eta hizkera bera ere berezia dute: bizia, gordina, gogorra zenbaitentzat. Hizkuntza guztietañ modako hitzak eta espresioak sortzen dira ondorioz, baita euskaran ere, nahiz eta askotan hanka motz samar geratu gure hizkuntza alde horretatik.

Halere, euskaraz bada forma bat aspaldikoa, lehen esan dudan hori guztia betetzen duena, **kriston**, alegia, edo euskara batuan **kristoren**, kriston martxa duena. Lagun artean erabiltzeko egokia, bizia, gordina, gogorra... baina gaur askotan gaizki erabiltzen dena. **Kriston ona da**. Ez jauna, **kriston ona** gaizki esanda dago. **Kriston** formak **handia** esan nahi du eta. **Kriston etxea**, **kriston mutila**, **kriston atsoa**, **kriston gezurrak**, **kristonak esan dizkigute**, horrela erabili behar dugu. Eta ez **kriston handia**, **kriston polita**, ea., ea.

Kriston gora eta kriston behera, ez dakit zer kristo gertatzen zaigun!

M. Anjeles Bidegain

EUSKARA

*"Hemen euskaldun izatea bezalako
gudaririk ez dago.*

*Hemen euskaraz irakurri eta euskaraz idaztea bezalako
iraultzailerik ez dago.*

*Hemen euskara indartzea bezalako
indar politikorik ez dago.*

*Hemen ez dago euskara adinako
desafiorik inperio zurrupariaren aurka.*

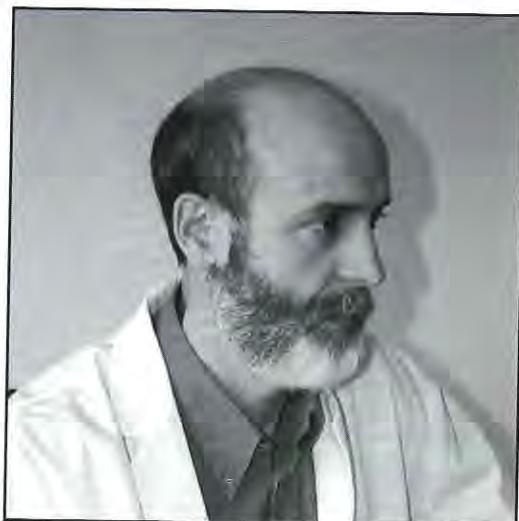
*Hemen ez dago euskara adinako
askatasunaren aldeko itxarobiderik".*

Bitoriano Gaudiagaren olerkia dugu goiko hori. Gaudiaga Mendatan (Bizkaia) jaio zen 1928an, eta Arantzazun hil 2001ean. Fraile frantziskotarra izan zen eta Arantzazun eman zuen bizitza, bertako ikastetxeen plastika eta euskara irakasten. Hona hemen argitaratutako poema-liburuak:

- Elorri (1962)
- Hiru gizon bakarka (1974)
- Uda batez Madrilen (1977)
- Denbora galdu alde (1985)
- Gabon dut anuntzio (1986)
- Ahotsik behartu gabe (1997)

M. Anjeles Bidegain

OSTEOPOROSIA: NOLA EGIN AURRE?

Rikardo San Vicente Gabiriko Medikua

Bizi kalitateaz geroz eta gehiago hitz egiten da, horregatik egungo medikuntzan gero eta garrantzi handiagoa ematen diegu neurri prebentiboei, jakin badakigulako garaiz hartuz gero ondorio lazgarriak eragin ditzaken zenbait gaixotasun ekidi ditzakegula. Hau oso nabarmena da, adibidez diabetisa, bihotzko, bronkitia eta osteoporosia bezalako gaixotasun kronikoetan. Gaixotasunak behin azalduz gero, ez dauka atzerabiderik, baina, neurri prebentiboak bere garaien hartuz gero, gaixotasunaren agerpena edo atzeratzea lor dezakegu.

Aipaturiko gaixotasunen artean osteoporosia da zenbait neurri hartuz gero prebenitu edo atzera daiteken horietako bat. Gaixotasun honek ez du sintoma nabarmenik, baina erorikoren bat izanez gero edozein hezur puska daiteke.

Zer da OSTEOPOROSIA, ordea?

Hezur masaren galera orokor eta progresiboa eragiten duen gaixotasuna da. Modu

honetan, hezurren mikroarkitektura ondatu eta hauskortasuna areagotzen da. Beste era batera esanda, hezurrak ahultzen dira eta erraz puska daitezke erorikoren bat izanez gero.

Nola egin aurre osteoprosiari?

- **ELIKADURA** egokia behar da. Kaltzio nahikoa hartu behar da: egunero litro bat esne edo esnekiak hartu behar da (gazta, yogurrik e.a). Arrain urdinak ere kaltzio asko du. Adinarekin hezurrek kaltzioa galdu eta hauskorragoak bihurtzen dira. Prozesu hau, emakumeetan nabarmenagoa da, menopausia ondoren hezurrek kaltzioa azkarrago galtzen dutelako, batzutan OSTEOPOROSIA sortu litekeelarik.

-**TABAKOA** eta **ALKOHOLA** bezelako ohitura txarrak baztertzea komeni da.

-**IHARDUERA FISIKOREN** bat egitea guztiz komenigarria da, hezurrak indartzeko estimulorik handiena kirola delako. Egunean ordu erdiordubeteko kirol saio bat egiteak osteoprosiari aurre egiteaz gain, oreka, arintasuna eta malgutasuna mantentzen lagunduko digu. Ibiltzea edo bizikletan aritza oso kirol egokiak dira edozein adinetan egiteko.

-**D bitamina** oso garrantzitsua da gorputzak kaltzioa bereganatzeko. Eguzkia da D vitamiren iturririk onena.

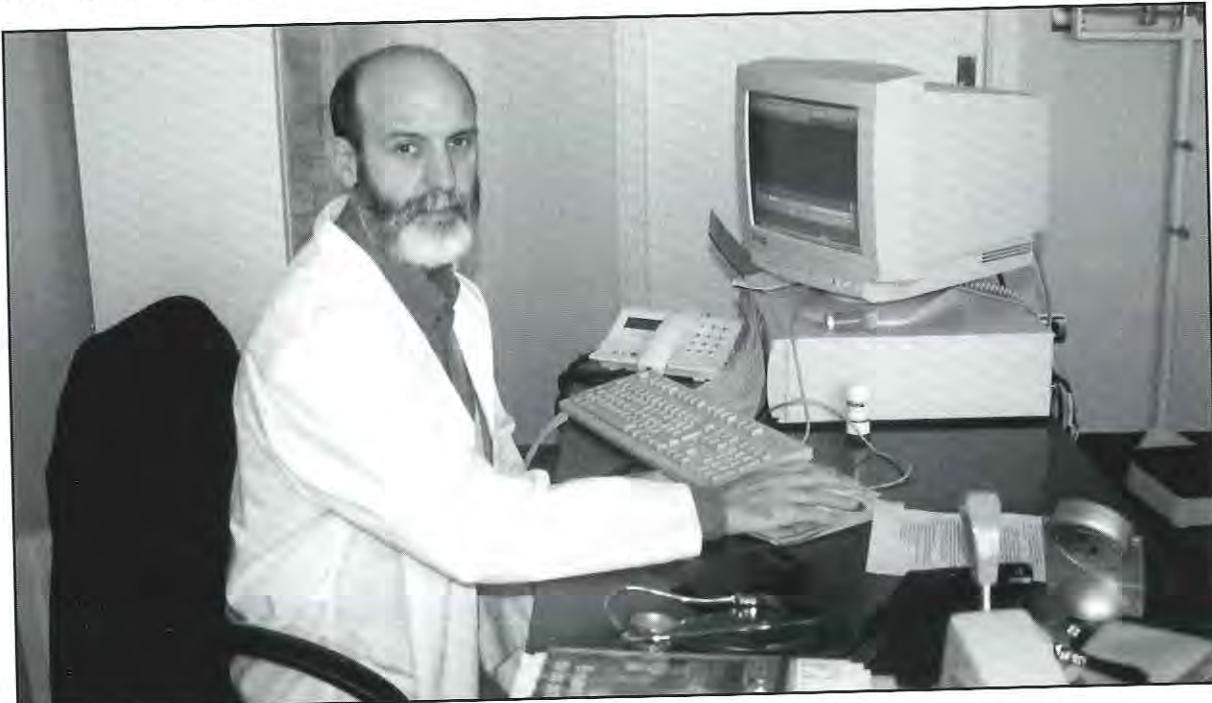
-Behar adina **PROTEINA** jan behar dira, ez gehiegi, ez gutxiegi. Horregatik haragia, arraina,(bereziki arrain urdina) eta barazkiak oso jaki egokiak dira proteinak eskuratzeko.

Arestian aipatu bezela, eroriko batek eragindako hezur haustura izan daiteke osteoprosiaren lehen zantza. Adinekoen kasuan erorikoak izaten dira hezurren hausturaren zergatirik ohikoena. Aldaka edo kadera edo bizkarreko ornoa badira puskatzen direnak, pertsonaren bizitza mugatuta geldi daiteke, lehen

zeukan mugikortasuna erabat galtzeraino. Kontuan hartu behar da urtero, 65 urtetik gorakoetako ehuneko 30a erortzen dela eta eroriko hauetatik ehuneko 5-10ak larriak izaten direla. Eroriko

gertatzen da.

-Ariketa fisikoa egitea ezinbestekoa dagihardura indartuz gorputza arin mantentzeko; 30-60 minutuko paseoak, astean hiru edo lau aldiz,

gehienak gainera, etxean gertatzen dira.

bizikleta estatikoa, igeriketa e.a.

Zer egin behar dugu erorikoak prebenitzeko?

-Etxean argitasun ona behar da: Adinarekin gehiago kostatzen zaigu iluntasunera egokitzea eta kontuz ibili behar da gauean ohetik jeikitzean. Lehenik eta behin argia pizteakomeni da.

- Alfonbra eta felpudoek zoruari ondo erantsita egon behar dute. Honela ez bada, hobe da kentzea.

- Zorua ez da irristakorra izan behar.

- Zapata erosoak erabili behar dira.

- Goizetan, ohetik jeikitzerako unean, egon zaitez pixka bat ohe ertzean minutu 1 edo bain eserita egotea gomendatzen da, izan ere odoleko presioa postura berrita egokitu behar baitea. Presaka jeikitzeak txorabioa eragin dezake, lurrera erori eta golpe larri bat hartu dezakegularik.

- Gau erdian pisa egitera jeikitzen bagara, komunean eserita egon behar da. Zutik egonez gero, odoleko presioa bapatean jaitsi eta sinkope edo mareo bat izan baikenezake.

- Eskilarek barandila eduki beharko lukete.

- Sarritan bastoi bat eralbiltzea oso lagungarri

Bestalde, ez da ahaztu behar medikamentuek edo botikek duten eragina.

-Botikak beraien artean interazioak dituzte eta batzuetan mareo edo ondoeza eraginda erorikoen arrazoia izan daiteke.

- Noizean behin, medikuak, egunero hartzen diren botikak aztertu behar ditu, eta EZINBESTEKOAK DIRENAK BAKARRIK UTZI.

Entzumena eta ikusmena ere zaindu egin behar dira. Arazoren bat izanez gero lehen bait lehen zuzentzea komeni da. Ondo ikusi edo entzuten ez badugu nekez gaindituko ditugu oztopoak eta eztropozu egitea errezagotzeari izango da, gainera, batzutan konponbide erraza dute, belarriko tapoiak kasu.

Ikusi dugun bezala, hartu behar diren neurri errez hauek, iharduera fisikoa kasu, ez dira bakarrik probetxugarriak osteoporosia prebenitzeko gaixotasun kardiobaskularak (bihotzekoa, alegia), gizentasuna, hipercolesterolemia eta diabete kasutan ere, balio baitute.

Jesus Gorrotxategi

KOLOSALA IZANGO DA

Egilea: Joseba Sarrionaindia

Argitaletxea: Txalaparta

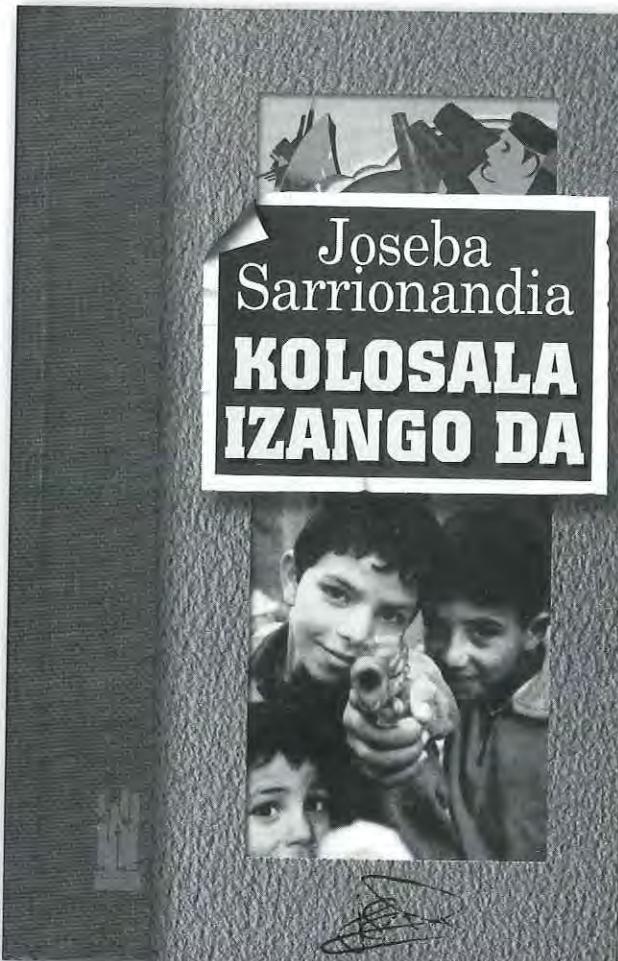
Narrazio labur batekin natorkizue oraingo honetan, hain zuzen ere, Sarrionaindiak 2003. urtean argitaratu zuen nobela labur batekin.

Egun batean edo bitan erraz irakurtzen den liburu horietako da Joseba Sarrionaindiaren nobela hau. Protagonista nagusia haur bat izango da eta haur horrek aitarekin eta amarekin duen erlazioa islatzen zaigu bertan, baina gurasoek bi mundu ezberdin aurkezten dizkigute, askotan uztartzen errazak ez diren bi mundu.

Bestalde nobelan beste bi mundu azaltzen zaizkigu, erabat desberdinak direnak: alde batetik pertsona helduen mundua, erabat gerra giroan eta horren ondorioetan murgilduak eta bestetik haurren mundua, jolasen eta fikzioaren mundua.

Azken orrialdean, 138.ean, honako hau irakur daiteke: "Gerra hor dabil edonon oraindik, gerra, gerra segan baletor bezala, bizitzaren eta ederra eta samurra den guztiaren aldamenetik, baina laster helduko da zirkoa. Ez duzuela sinesten? Baietz, ba, munduaren ordu agoniko hauetan etorriko da, eta kolosala izango da"

"Ea, liburua kolosala iruditzen zaizuen!"

Anaje Sarriegi

INTXAUR - TARTA

OSAGAIAK

- 300 g. intxaur
- Hojaldrezko orea
- Pastel krema
- Azukrea

Lontxo Ormazabal
KORTA jatetxea

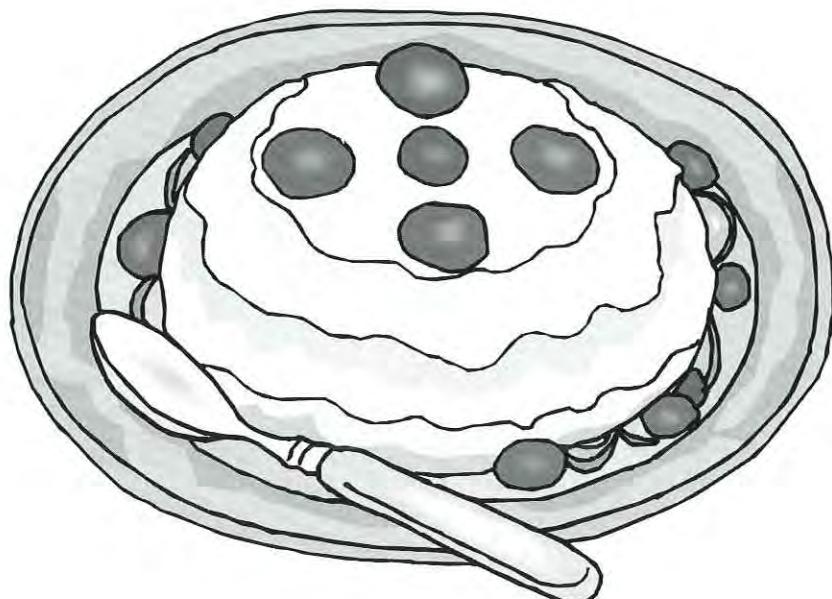
PRESTAKETA

Laberako ontzi borobil batean intxaurrek, zurituta, jarriko ditugu. Gainean azukre errea, karamelua, botako diegu.

Hozten utzi eta intxaur horien gainean hojaldrezko orea jarriko dugu ontzi guztia ondo estaliz, baita aldamenak ere.

Pastel krema erantsi eta hojaldrezko orearekin estali, oraingo honek justu-justukoa izan behar du, ontziaren neurri-neurrikoa. Azpian jarri dugun orea, erdi zintzilik dagoena, tolestu eta goiko orearen gainean jarriko dugu, pastel krema bi ore barruan geratzeko moduan.

Ondoren, labe bero-beroa sartuko dugu 5-6 minutuz, eta behin azukre errea aldamenetatik irteten hasten denean, labetik atera. Berehala, buelta emanez, ontzitik atera eta horrela azpian jarri ditugun intxaurrek eta azukre errea gainean direla izango dugu tarta hau. ON EGIN!!!

GORUNTZ DANTZA TALDEA

Bost urte pasa dira jada 2000 garrenari kaixo! esan genionetik. 2005ari ongi etorria eman diogu aurtengoan. Denbora badoa, ura errekan behera bezala, bizi-bizi, bere bidea eginaz. Tartean harrapatzen dituen harrien oztopoa gaindituz, etenaldi txikiei aurre egin behar izaten zaie.

Denbora badoa aurrera eta urteak pasa egiten dira. Gezurra badirudi ere aurten 34 urte beteko ditu gure dantza-taldeak. 34 urte izanagatik sasoi betean dagoela ere esan behar da, oraintxe haurtzaro garaian jasotako maitasun ugariari esker nerabezaroan bildutako indarra puri-purian baitago.

2006.a beraz, urte esanguratsua izango da zinez. 35 urte behin bakarrik betetzen dira eta betetzea tokatzen den heinean ospatu ere egin behar da, noski. Ospakizun berezia izango da nahi eta nahi ez. Orain artean egindako ospakizunak ondo gogoan ditugu guztiok, baina egun guztiak berezi eta esanguratsuak diren bezala, aitzakia hauek ere behin bakarrik erabil ditzakegu, ospakizun hauek ere errepika ezinak zaizkigularik.

Heldutasun garaian sartua da duela zenbait denbora gure dantza-taldea, eta zenbaitzuentzako aldapa gora izaten diren garai latz horiek pasatuak ditu. Aldapa gora egitea kosta egiten da askotan, baina herri herri txikikoa izanagatik jakin izan du barneko indar handia azaleratzen eta kosta izan arren, aldapa latzenak ere igo egin ditu. Hemendik aurrera ere berdin jarraitzeko adorea izatea espero dugu. Erronka gogorra da hala ere une honetan duguna, izan ere hogeita hamalau urteko dantza-talde baten ardura gaztetxo talde baten esku baitago. Baina orain artean eutsi bazaio, kosta ala kosta geuk ere eutsiko diogu eta aurrera jarraituko dugu herriak eta inguruko lagunek emandako maitasunari etekina ateraz.

Unean unekoaz gozatuz eta pausuak poliki-poliki emanaz aurrerantz jotzen saiatuko gara behintzat.

2004-05 IKASTURTEKO EKINTZAK

DONOSTIAKO ZINEMALDIA

Aurtengo lehenengo irteera izan zen. Zinera joan ginen lehen mailatik seigarrenera, denera hamabost ikasle. Eta oso polita izan zen. Andereñoekin joan ginen "Spay kids 2" ikustera Donostiako Anoetako belodromoan. Autobusean joan ginen Ikaztegietakoekin batera. Eroiak ziren protagonista, helduak eta txikiak.

TOLOSARA IBILALDIA

Abenduaren 2an Tolosara txotxongiloak ikustera joan ginen 1.mailatik gora. 15 ume joan ginen, 2 irakasle ere bai. Tolosara trenez joan ginen. Goizean txotxongiloak ikustera joan ginen. Txotxongiloak Indiakoak ziren. Txotxongilo saioa ikusi ondoren, txotxongilo mota batzuk ikusi genituen. Erakusketa oso polita zen. Hori bukatu genuenean bazkaltzera joan ginen.

Arratsaldean beste saio bat ikusi genuen. Niri 2garrena gustatu zitzaidan. Nire lagunari ere 2garren saioa gustatu zitzaison. Antzerkiaren protagonista neska bat, mutil bat eta 2 panpina ziren: Pepona eta hartza.

Oso polita izan zen dena, guretzat behintzat. Merezi du joatea.

HAUR HEZKUNTZAKO ARTISTAK

Abenduaren 2an Itsasoko keramika tailerrera joan ginen. Maddi Salutregiren ama eta Jone keramikagileak dira eta aukera eman ziguten hara joateko.

Gurasoek lagunduta Itsasora joan ginen.

Saioa bi zatitan antolatu zuten:

-Lehenengoan, azalpenak, buztinaren ezaugarriak eta lantzerakoan kontutan izan behar diren aspektuak

erakutsi zizkiguten. Gero lan praktikoa, trikuak eta har bat egin genituen. Ondoren atsedena.

-Bigarren zatian, sormena lantzeko garaia. Bakoitza nahi zuena egiteko aukera izan zuen.

GABON ESKEA

Gabon egunean, ohitura zaharrari jarraituz eskolako neska mutikoak eskean atera ginen. Haur asko gaudenez eskolako haurren etxeetara joan ginen. Gabiriko etxe guztietaez ezin izaten dugu joan neska - mutiko txiki asko daude eta.

Oso ondo pasatu genuen, kaskoa oinez egin genuen baina auzoetara kotxez joan ginen. Bertan bildutako dirua eskolatik irteerak egiteko erabiltzen dugu. Eta jana berriz errekreo orduan 11: 00etan banatzen dugu, opor ondorengo egunetan: fruitu lehorrok, pastak, txokolatinak, gailetak, zerealak eta abar jasotzen ditugu.

“Ea urte askotan jarraitzen dugun! “

BAZTARRIKARA IRTEERA

Urtarrilaren 21ean, ostirala, Bartzarrrikara joan ginen gazta nola egiten den ikustera eskolako L.H-koak. Bezperan txikiak joan ziren eta Ameliarekin aritu ziren.

Bartzarrikan Asier Osinaldek gazta nola egiten den erakutsi zigun. Horrela egiten da: Aurrena, esnea berotu egin behar da temperatura egokia hartzen duenean gatzagia botatzen zaio. Gatzagia naturala ala artifiziala izan daiteke.

Esnea gatzatu ondoren, malatxarekin nahastu eta mamia eta gatz-ura banatzen da.

Ondoren mamia zapi batean bildu eta moldetan sartzen da ondoren prentsan sartzeko.

Azkenik, hurrengo egunean, gazta moldetatik atera eta gatza eta uretan sartzen da eta ondoren kamaran sartzen da.

Gazta nola egiten den ikusi ondoren, ardiak ikustera joan ginen. Oso irteera polita iruditu zitzaigun eta oso ondo pasa genuen.

PIRATEN ALTXORRA

Bi urtean behin Galtzagorrikoak etortzen dira liburuz betetako altxor batekin eta liburuak irakurtzeko uzten dizkigute. Antzerkiak egiteko gauzak ekartzen dizkigute eta gutako batzuk aukeratu. Jokoak eta kantuak irakasten dizkigute eta liburuak ere bai. Hilabete inguru uzten dizkigute edukitzeko eta funtzi hau egiten dugu: liburuak hartu, apuntatu (zein eta noiz) eta gero itzuli. Oso gustura aritzen gara eta barre asko egiten dugu.

SANTA ESKEA

Otsailaren 4an Santa eskea egin genuen baserritarrez jantzita. Makila eraman genuen koplen erritmoa eramateko. 1.mailatik gorakoak joan ginen Alegi eta Orbeldegira kotxez koplak abestera. Etxe guztietai 9 kopla berdin abestu genituen, hauetaz gainera batzuetan etxekoentzat bereziki asmatutakoa edo auzorako bereziak. Saskia eta poltsa bat eraman genituen jana eta dirua biltzeko.

Hona hemen auzokoentzat prestatutako koplak:

**AURTEN ORBELDEGI TA ALEGI
DITUGU GUK AUKERATU
GABIRIAKO BI AUZO HOIEK
DITZAGUN ORAIN ALAITU.**

**PIKOTEA ZARRA DAUKEU BAINA
BIDEA BERRIZ BERRIE
ERAIKIN ZAHARRA MANTENDUZ GERO
DEGU ABERASGARRIE.**

**BIDEAK DITU LURRAK HONDATU
IZATEKOTAN HOBEA
GARRAIODENTZAKO ABANTAILA
NATURARENTZAT KALTEA.**

BAZTARRIKAN GAZTA EGITEN

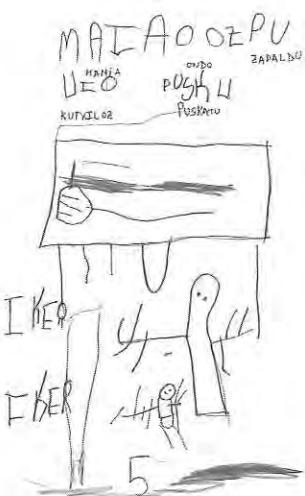
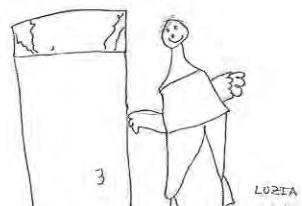
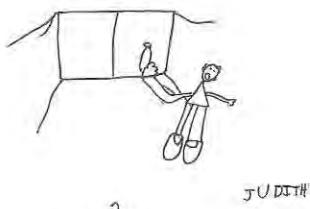

ABIO
BISTERKO
ESNA
name
OTPAJA
ante laton

BATSEDA ETA
GARAIA BMTA

GEROSENIA LOTAH UZTA HAA AMA BOST
MAMBIETUARTE MINTUJUARTE

(gero zinea lotan uster da hemabat
minutu inguru mania bihurtu ate)

PURKE TA BAKOTZA MOLDETAN
ZAPU BEARDA

6 ANTON

BUELETZMAN ETAGER MODEANSARATUBRO
TRAPUBTEKONESTALI

(Buelta enan eta gizas moldean
sartu berria trapu batetik
estalei)

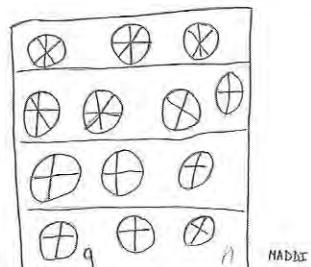
MODAI TAPAJARI ETA
(HIGEARA)
PRENZKARA ERAMAN
ESUEO (ESTUTZEKO)

URRENGOEUNEAN
GASAETAUETAN
SARRATU ETA
ATERA
KAMRAZILABETE IGU EUKI
(HIGURU)

oooooooooooo
oooooooooooo
oooooooooooo

8 JUDITH

BALENTZATEGI ESKOLAKO ANTOLAKETA 2004 - 2005 IKASTURTEAN

HAUR HEZKUNTZAN

Haur Hezkuntzako gelan 2 urte, 3 urte eta 4 urteko ikasleak daude. 2 urtekoak, ez dira denak batera hasi: Izaro, gabonak ondoren etorri da, Mirian Aste Santua pasa eta gero hasiko da. Goretia, datorren urte arte ez da hasiko. Rafa eta Saioa Andereñoak egoten dira denbora gehienean.

2 Urtekoak: Andoni Aztiria, Ander Zubizarreta, Iker Peñagarikano, Eneko Aramendi, Sara Arrondo, Izaro Osinalde, Mirian Mandiola eta Goretia Izagirre.

3 Urtekoak: Irati Etxezarreta, Andrea Arrondo eta Janire Murua

4 Urtekoak: Eneko Lasa, Iñaki Larrañaga, Naiara Peñagarikano, Jokin Izagirre eta Maddi Salutregi.

GOIKO GELA

Gure gela liburutegian dago. Bost urtekoak, lenengo mailakoak eta bigarren mailakoak gaude. Bost urtekoak Luzia, Judith, Maddi, Iker, Antton eta Christian dira. Gure izena Lurdes, Julen eta Jon sagarna da eta lenengo mailakoak gara. Bigarren mailakoak Iratxe, Ainhoa, Aritz, Julen eta mikel dira. Ane Miren da gure andereñoa. Baino gabonak arte Jon egon zen. Maria eugeniarekin inglesa eta erdera egiten dugu. Saioarekin musika egiten dugu eta asteazkenetan erdera egiten dugu. Garbiñekin soinketa egiten dugu, eta amaia tarteka-tarteka etortzen da. Gainerakoak Ane Mirenkin egiten ditugu.

3. 4. 5. ETA 6. MAILAKO GELA

Gure gelan, lau maila daude, zazpi lagun gaude gelan, bi neska, eta bost mutil.

3.mailako bi daude: Aratz Aranburu eta Aratz Igartzabal. 4.mailakoa bakarra da: Irene Arrondo izena du. 5. mailakoa ere bakarra dago: Jon Ander Larrañaga. 6. mailakoak hiru daude eta hauek dira: Alen Hernandez, Nerea Murua eta Iban Maiz. Ordenagailu bat daukagu eta bertan DVD-a ikusi daiteke eta interneta ere badugu. Gelako horma batean arbel handia dago.

5 andereño ditugu, eta bostak neskak.

Hizki Salda

BILATU HIZKI SALDA HONETAN ONDORENGO HITZ HAUEK:

Hitza, Gara, Berria, Goierriarria, Makilaria, El Diario Vasco, Hemen, Txindoki, Mantangorri, Argia, Matraka Eta Ipurbeltz

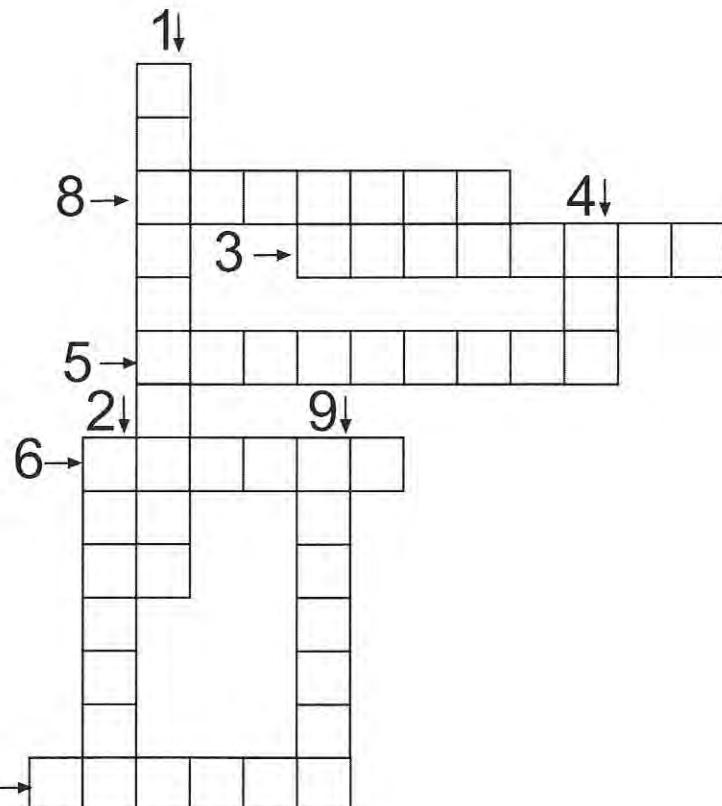
M	A	K	I	L	A	R	I	G	A	R	O	B	H	E	M	E	E	
A	A	E	L	D	I	R	A	A	H	Z	Z	A	E	M	E	A	I	L
K	I	N	D	Z	E	R	R	E	A	X	R	R	A	U	T	O	D	
Z	G	M	T	X	I	N	M	A	A	T	G	R	K	R	R	R	I	
T	R	A	B	A	E	E	H	I	T	V	I	I	I	T	A	S	A	
L	A	N	O	S	N	F	G	A	J	I	O	R	L	U	K	G	R	
E	M	T	R	O	A	G	Z	K	L	M	R	S	R	T	A	U	I	
B	A	A	T	E	O	T	O	N	N	O	P	R	I	E	O	A	O	
R	T	N	L	A	I	P	U	R	B	E	L	T	E	Z	I	V	V	
U	R	G	R	H	A	N	B	I	R	U	T	R	O	I	I	O	A	
P	A	O	E	I	K	O	D	N	I	X	T	A	Z	O	Z	X	S	
I	K	R	R	I	L	O	K	A	A	I	R	R	E	B	A	G	C	
E	N	O	P	R	S	T	O	U	L	M	A	C	B	D	F	E	O	

Hitz Gurutzatzuak

Hemengo gurutzegrama honetan baratzeko 9 barazki idatzi behar dituzu guk emandako definizioekin:

PISTAK

- 1.- Bost silaba dauzka eta "K"-rekin hasten da.
- 2.- Gorria da eta entsaladetan jaten da.
- 3.- 5. letra "B" da eta bere izena lehenengoaren antzekoa da.
- 4.- Askotan babarrunekin nahastuta jaten da.
- 5.- Laranja kolorekoa da.
- 6.- "P" dauka hirugarren letra borobila da.
- 7.- "B" rekin hasten da. Pluralean.
- 8.- Berdea da eta "L"- rekin hasten da.
- 9.- "P"-rekin hasten da eta hiru "A" dauzka.

HOROSKOPOA

VIRGO

DIRUA: Lotería tokatuko zaizu ZORIONAK!
LANA: Oso ondo zabiltza lanean nagusiak gustoko zaitu.

AMODIOA: Ez zara neska zahar / edo mutil zahar geratuko. Hau zortea zurea!

OSASUNA: Kirol asko egiten duzu segi horrela

LIBRA

DIRUA: Diruz oso gaizki zabiltza. Saiatu gehiago aurrezten.

LANA: Lan gutxi egiten duzu horrela ez zara asko nekatuko.

AMODIOA: Ez diozu sorpresarik ematen zure neska edo mutil lagunari utzi egingo zaitu

OSASUNA: Zaindu zure zirkulazioa gaizki zabiltza.

GEMINIS

DIRUA: Ihauterietako mozorroa erosteko diru asko gastatu duzu, lanean jo eta su hasi beharko duzu.

LANA: Lan gutxi egiten duzu, ordu estrak sartu beharko dituzu.

AMODIOA: Ligatzeko ez duzu balio, ahaztu ligatzeaz.

OSASUNA: Gehiegi erretzen duzu, ez zaizu komenzi zure adinarekin.

TAURO

DIRUA: Diru gehiegi daukazu, gastatu ere egin behar da.

LANA: Langileek lana egiten dute, ez zuk bezala.

AMODIOA: Zure neska - mutila gehiago zaindu.

OSASUNA: Zaindu zure burua bestela ez zara oso urrutira helduko.

CANCER

DIRUA: Ez duzu diru behar handirik, asko irabazten duzu.

LANA: Lan gehiegi egiten duzu segi horrela lanean.

AMODIOA: Hau ez da zure urtea ez duzulako ligatzen.

OSASUNA: Gehiegi edaten duzu ez zaizu komenzi.

CAPRICORNUS

DIRUA: Oso aberatsa zara eman lagunei diru pixkat.

LANA: Ez duzu lanik aurkituko ez bazara azkar mugitzen.

AMODIOA: Neska / mutil lagunak utzi egingo zaitu.

OSASUNA: Dieta egin beharko duzu lodiegi zaude eta.

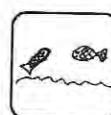
SCORPIO

DIRUA: Munduko aberatsena zara.

LANA: Alperra zara ez duzu balio lanerako.

AMODIOA: Aurten neska / mutil laguna aurkituko duzu.

OSASUNA: Kolesterolaz zaindu egin beharko duzu.

PISCIS

DIRUA: Munduko aberatsena zara

LANA: Kalea garbitzen jarriko zaitutze.

AMODIOA: Adarrak jarriko dizkizu zure neska / mutil lagunak.

OSASUNA: Joan medikuaren gana bida ez bida.

AQUARIUS

DIRUA: Lapurreta egingo dizute.

LANA: Lan gutxiegi egiten duzulako kalera botako zaitutze.

AMODIOA: Irten zaitez armairutik.

OSASUNA: Osasunez ongi zabiltza, segi horrela.

ARIES

DIRUA: Ez duzu dirurik etxebizitzaz ordaintzeko.

LANA: Lan asko egiten duzu nagusiak gogoko zaitu.

AMODIOA: Orain bakarrik zaude, baina zure bizitzan neska / mutil bat agertuko da.

OSASUNA: Ez duzu arazorik, oso ondo!

LEO

DIRUA: Diru dena gastatzen duzu tabernetan.

LANA: Koipe gehiegi ematen diozu nagusiari, ez dago ondo, aldatu.

AMODIOA: Jatorragoa izan lagunekin, horrela gehiago ligatzen da.

OSASUNA: Egin kasu medikuei bestela ez zara urrutira helduko.

SAGITARIUS

DIRUA: Zure seme- alabei diru gutxi ematen diozue parrandarako.

LANA: Donostiako akuarioean hasi zara lan egiten hori, da suertea.

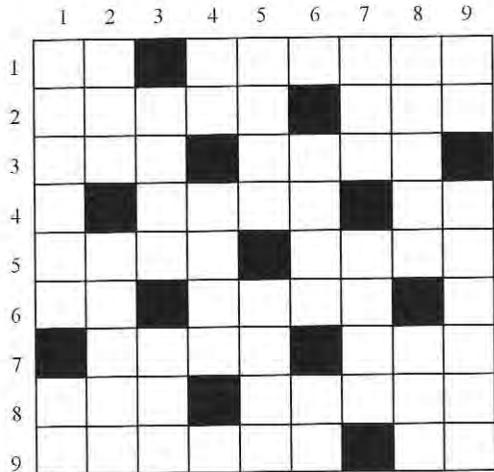
AMODIOA: Oso ondo zoazte elkarrekin. Ez sartu hankarik.

OSASUNA: Oso polita zara eta horrela segitu neska bilatuko duzu eta.

Ez duzu "Corporaciòn Dermoessteticara" joan beharrik.

DENBORAPASAK

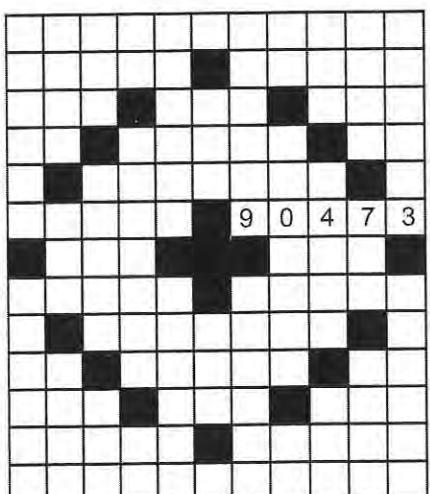
Gurutzegrama

EZKER-ESKUIN: 1.- Garen hauek. Poztu. 2.- Heldu. Argi hitz elkarketan. 3.- Mendebaldean, zen. Alaitasuna. 4.-Bokala. Aiako. Errepikatuz gorotza. 5.- Oso, arras. Gaueko argia. 6.- Bokal errepiatua. Hegazti bidaiaaria. Iodoaren ikur kimikoa. 7.- Oinazea. ...egin, agindutakoa bete. 8.- Deialdi. Dardara. 9.- Hodeia. Iparretarrak taldearen ikurra.

GOITIK BEHERA: 1.- Gozamena hartu. Bostehun eta berrogeita hamar, zenbaki erromatarren arabera. 2.- H₂O. Apala. 3.- Anaia, hitz elkarketan. Hiru, zenbaki erromatarren arabera. 4.- Kanpo, landa. Hitzarmen. Kontsonantea. 5.- Gauzakiak handiago ikusteko leiarra. Saialdia. 6.- Bokala. Gipuzkoako herria. Errepikatuz gorotza. 7.- Joan den urtean. Pisua. 8.- Suziri multzoa. Gaixo. 9.- Utik! Pisu txikikoak.

Zenbaki katebatuak

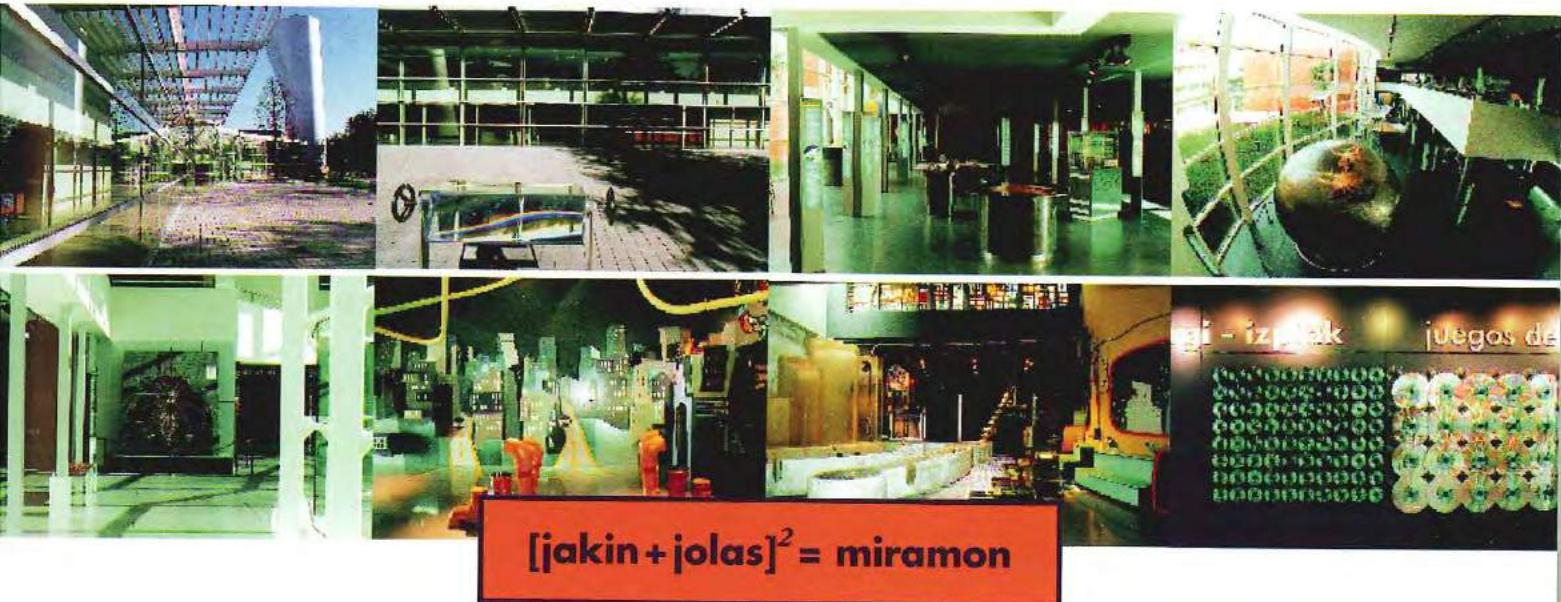

11 digitu	605495	3 digitu
10436857297	856394	085 146
87230716495		238 264
7 digitu	298	351
1396582	497	526
6295071	659	672
7803479	783	608
8375027	710	716
	814	901
4 digitu	5 digitu	2 digitu
2930	16856 24501	24 31
3529	31504 49670	35 36
7405	54318 64062	47 53
9182	71259 74918	64 92
6 digitu	83150 85427	
087590	90473 94723	
170259		
206937		
379281		
491206		
583403		

Ekaitz Igartzabal

DONOSTIAN

HONA HEMEN ZIENTZIA
AURKITZEKO FORMULA:

*Kutxak, bere Gizarte-Ekintzaren bidez, zientzia
jolasgarriago bihurtzeko formula zehatza aurkitu du,
Miramon.Zientziaren KutxaGunea.*

*Ingurunean duguna hainbat sistema elkarreragileren
bitartez uler dezagun asmatutako gune bat. Hemen ukitu,
behatu, ulertu, gozatu egin boitezakezu. Zatoz eta begira
egiozu munduari beste begirada batez.*

- 156 esperimentu elkarreragile.
- 10 gaikako erakusketa iraunkor.
- Planetarioa.
- Behatoki astronomikoa.
- Aldi baterako erakusketak.
- Ikastetxeetarako hezkuntza-programak
- Programa didaktikoak
- Aparkalekua eta bertaratzeko bide erosoak.

Mikeletegi Pasealekua 45. DONOSTIA

*Urriaren 1etik maiatzaren 31 arte: Asteartetik larubatera 10 - 19 h.
Igande eta jaiegunetan 11 - 19 h.*

*Ekainaren 1etik irailaren 30a arte: Asteartetik larubatera 10 - 20 h.
Igande eta jaiegunetan 11 - 20 h.*

Ixitxa: Astelehenetan, Urtarrilaren 1an, Urtarrilaren 20an eta Abenduaren 25ean

2004.ko Argazki Lehiaketako irabazleak: Amelia Jauregi eta Pake Galdos.

